

R o m e t e n.

N:o 46.

Lördagen den 10 Juni 1826.

Jurikes Nyheter.

(Fasändt)

Stockholm. Hans Maj: Konungen läser i morgon gifwa stor diner på Rosendal, hwarefter den Kongl. Familjen förmodas begifwa sig till lägret å Ladugårdsgården, för att öfwerwara den stora mandöver, som på aftonen kommer att äga rum.

Nästa Tisdag skall, såsom det försäkras, Gala-Spectakel gifwas, till frände af S. K. H. Kron-prinsessans lyelligen återwunna hälsa och S. K. H. Hertigens af Skåne födelse. Man tror, att i den Conseille, som nämnde dag blifwer hållen, återbesätandet af de lediga, ofta omtalade, Domfogorne skall komma i fråga.

Rikets Ständers Revisorers Berättelse, rörande den år 1825 verkstälde granskning af Allmänna Magasins-Inrättningens förvaltning, samt fortgången af samma Werks utredning, har nu af trycket utkommit, och är redan utdelad.

Utom directa insamlingar för Grekernas räddning, hafwa flera andra åtgärder till deras förmån blifwit widtagna. I detta ändamål gifwes nästkommande lördag den 17 dennes, uti Ladugårdslunds kyrka, af härwarande must-älskare och must-älskarinnor i förening med hoffkapellet, under Hoffkapellmästaren Werwalds anförande, en fullständigt vocal- och instrumental-concert. — Hr Karl August Nicander har utgifwit ett skaldestycke: Markos Botzaris, af hwars försättning "inkomsten tillfaller insamlingen för Grekiska folket." — I samma affigt är Kanaris Biographie öfversatt och lagd under presen. — Insamlingen hos Hr Wagners Wiborg utgör omkring 10,000 Rdr. Bes, hvilka redan blifwit aflennade. Beloppet af serkibda listor, hwaras medlen ännu icke inflytt, torde uppgå till ungefär 2000 Rdr f. m.

Tänkar, i anledning af det Fransyska lagsförslaget, om Förstfödsrätteten *).

Det kan wara lika förmått som öfwerföddigt, att öfwer en fråga, som redan är förlästad der den blifwit gjord, och öfwer hwilken man ej lagligen nödgas tillkännagifwa sin mening, yttra en alldeles stridig emot det allmännas. Men dels torde det lofwärda och gagneliga af tryckfriheten ligga i en sådan frihet, dels flyddar ordet "Fasändt" — h. e. "anonymiteten" — för obehaget af alltför myndiga tillrättawisningar, i fall åsigtten skulle befinnas falsk. Wi få därför genast börja med att förklara, att wi tro förstfödsrätten och majorater, långt ifrån att wara förlastliga och skadliga, tvärtom kunna umbäras, icke allenast för enskildte samhällens bestånd, utan äfwen för hela vårt slagtes framtida civilisation. Ty inteldera kan äga rum utan rikedomar. Men huru skola de i längden kunna behållas och bevaras, utan dylika inrättningar, då folkökningar, tillwäpar oändligt; men jordytan och odlingen, möjlighet hafwa gräns.

Landbruk och näringar — wi inbegripa under de sednare, om det för tillfället ursäktas, äfwen embetsmannayrket — äro de 2:ne slags förrättningar, hwarigenom människorna i civiliserade samhällen win-

*) Enligt redactionens åsigt, mösswara åsättningar såväl sitt ändamål, då de i alla olika meningor ord der uttala sig. Detta de skälet hwarföre denna uppsats blifwit tillagd. Så snart artikeln är slutad, ernar redact. yttre sig öfwer de sednare besamma upptager.

na sin utkomst. Då icke alla individer i en nation kunna vara rika, så blir det dock för alla nyttigt, att några äro det. Genom fastigheters oinskränkt tillåtelse styckning efter barnens antal och folksökningen i allmänhet, skall förr eller sednare ingen i arf eller köp tillfallen jordlott, blifwa tillräcklig för mer än ägarens knappaste lifsbergning. Med familjens försvårade underhåll och en bristande lönande systerlöshet wid landbruket, i mon som det skallas sin höjd, skall jordbrukaren nödgas lasta sina barn in på den andra näringsklassen, hvilken åter endast kan emottaga och försörja dem i mon af sina egna tillfällen till arbetsförmåga, och den vinst som tillflyttas dessa näringar genom förbrukningen af deras afster. Men hvarifrån skola dessa tillfällen och denna vinst erhållas i ett land utan waru-afsnåmare, utan förmodna och rika inbyggare? Den i hvarje samhälle snart nog besintliga folkskott, som utgör den arbetande klassen, har ingen annan utväg till förtjensförmåga och att kunna vinna födan, sedan jordägarna fått sin föllnad af arbetare, än i tillverkandet och anskaffandet af sådana saker och föremål, hvilka tjena att fylla de rikas behof, och i betalningen som dertill undfås. Det blir ock denna folkskott högst intressant att antalet af rika är stort och kan fördömas; att de fins emellan täfva att köpa, och att köparenas täflan alltid balancerar säljarnes till salu utskudne waruproduction. Ju högre denna täflan å den ena sidan stiger, ju större förmodighet tillfaller den andra. De fattiga bemäktiga sig lättare och blifwa herras af en rikedom, hvilken ej ursprungligen varit deras, än de rika som den tillhört, lyckas att bibehålla den; emedan wanan gör det för de förre dragligare att umbära det nödwändigaste, än för de sednare att kunna sakna det umbärligaste. Det allmänna bästa synes dertill öfvermåttigt ifråns rikedomarnes sorgfälliga bewarande, och en öfverdelning af dem. Då fastighets innehafwarena mangrant fortföre att dagligen wara ombytliga, och ägande rätten till jord kunde afhändas hwar och en liksom en löbbreperfedel, skulle graderna af förmodighet komma att försvinna och alla blifwa jemlika i fattigdom. I fall jorden hunnit odlas som trädgårdssångar, men är utskiftad i så små portioner, att de ej mer än föda äboen, hvarifrån skall en förmodighet samlas? Genom möjligheten för ett hjonelag, att, utan annat förslag än egna armars styrka, på en sådan i arf tillfallen eller lätt förwärfwad jordlott bosätta och lifnära sig, skall landet

betäckas med kojor i stället för wäl bebyggda egendomar eller gårdar, — kojor der matsförrådet utgör bohuset och kejsaren förtor sin rätt — och jordbruket blifwa det första yrket, som icke lönar sig. Hwarje annat skall derefter följa i ordningen att icke gifwa någon vinst åt sina idkare, eller rättare, huru stola näringar uppkomma och kunna fortföra, när landbruket icke lemnar något öfverflott till utbyte af andra waror? I sådana omständigheter, wore ursäkligt, nästan lösligt, om en regering sökte stegra de utskylber den nationen betalar, för att medelst en wäl lönad embetsmannaskara, anskaffa jordbrukare åt den idoges afster: så att den systerlöshet, som vill föda sig genom arbete, må kunna finna det. (Fortf. e. a. g.).

Swad kan rimligen menas med benämningen Historisk Skola?

Sibningsläsare hafwa icke kunnat undgå, att sedan ungefär halftannat år, wara bekante med rykten Historisk Skola, använd såsom ett framsord, såsom ett namn, med hwilket man welat beteckna de mest förderfliga och menniskoständliga åsigtter, meningar och tilltag. Men att dertill en hwar skulle riktigt hafwa insett, huruvida denna term rimligen kan innebära och uttrycka alla dessa gräsligheter, det torde icke wara att förutsätta. Detta har gifwit oss anledning att anställa en liten undersökning i ämnet, hwaraf möjligen ett och annat icke alldeles o-wiktigt resultat torde kunna härfluta.

Historia, så framt man icke skulle wilja totalt ombyta dess gamla, af hela werlden erkända betydelse, kan endast äga rum med afseende på det verkliga lefwande, så att Historia ytterst intet annat är, än åtgifwande på den ledja af en inre werksamhets principis successiva utvecklingar, medelst hvilka lifwet yttrar sig. Men allestädes der en sådan werksamhets princip finnes, der är äfwen ett sträfswande att fullkomna antingen sig sjelf eller sitt tillstånd, eller båda på en gång, emedan intet annat förorsakar den sjelfwäldiga rörelsen, än begäret att sätta sig sjelf i ett bättre läge. Då gränsen för detta bemödande är hunnen, upphör werksamheten och då inträder hwila, hwilken, om den förblifwer fortfarande, kallås dö; men med inträffandet af denna hwila upphör också historien, liksom sträfswandet åt vidare fullkomlighet, eller det egentliga lifwet. Dertill kan en menniska i sömn icke hafwa någon historia; lika så

stet som en död warelse, ett skelett, en möbel, o. s. w. — Endast hwad som leuunt utvecklar sig ur ett tillstånd in i ett annat, under en leuunt riktning till vidare fullkomning, kan wara föremål för historien, och endast den äfigt eller den framställning, som hänför sig på denna för all organism gällande, gradwisa utvecklingslag, förtjenar att heta historisk.

Med anledning häraf yppade sig, för någon tid sedan, en skiljaktighet mellan Tysklands Jurister, i det att somliga, i deras kritisk öfwer författningarne, endast wille utgå från ett wist uppgjort abstract begrepp, om hwad som skulle wara det egentliga och owillkorligen rätta; andra åter påstade sig wid dessa författningars uppkomst, och wille hafwa deras värde beständigt efter deras, i följd af folkens fortstridande obling, erhållna modificationer, och deras närwarande motswarighet till folkens ur äldre förhållanden, utvecklade seder och bruk. Anhängarne af denna sednare äfigt hafwa, sammansattade, blifwit kallade den Historiska Skolan, liksom anhängarne af den förra, ganska orätt, kallat sig den filosofiska, om ej per antiphrasin; ty ingenting är eller kan wara mera ophilosophiskt, än att fatta en sak, hwilken som helst, alldeles twert emot dess egentliga och sanna wäsende.

Då nu wisa af våra dagars politiska författare, också utgå från hwarandra ungefärligen lika motsatta äfgifter, i det att några i alla statsförhållanden, willa se en under tidernas långd framstriden utveckling af en för menskligheten wäsendelig ide, den der dock, efter mångfaldiga omständigheter, på flerehanda sätt i sitt uttryck modifierat sig, och dymedelst grundlagt de olika staterna samt deras stiftande individualiteter, de der tillhörde dem liksom alla andra lefwande organismer; andre åter härleda all statsförfatning från ett abstract begrepp, om ett ursprungligt, för alla lika lydande och lika gällande contract, ur hwilket en för alla folkslag lika passande — såsom warande den enda riktiga — regeringsform, blott med tillhjelp af dialectisk slutningskonst, skulle kunna härledas, kan man wiserligen säga att dessa politiska författare också hdra till twenne olika skolor. Att benämna anhängarne af den ena äfigten den historiska, och anhängarne af den andra, — icke hwad den är, den filosofiska man — den liberala, detta tillhör egentligen Argus den tredje, samt är ett af de stora påfund, med hwilka han, på samma sätt som fartyg nu framdrifwas med ångmaskiner, hoppas att säkrare och

fortare befordra national-medwettandet till sitt mål. Att han angifwer Edm. Burke såsom stiftare, och de fleste Tyske politiker såsom anhängare af den historiska, och deremot Rousseau såsom stiftare, och de fleste Franske politiker såsom anhängare af den liberala skolan, wisar att han tillägger den först angifna äfigten den förre och den sednast anförda, den sednare. Men att han derunder besyffler dessa statslärare ur den historiska skolan för en theorie, enligt hwilken allt gammalt skulle wara af tiden helgadt till en oantastelig legitimitet; all ny modification, utveckling eller framstridning af statens under en wist period antagna form, förklarar för ett gräft brott, samt despotismen predikas såsom helig, och tillika med all densamma ärföliande trådbom oastfösfelig, emedan den föregifwes härröra oundelbart från Gud sielf, — att han kan tro, säga wi, att dylika en ewinnerlig stagnations principer, eller den så kallade ultraismens, skulle rimligen kunna få epithetet historiska, förutsätter hos Argus, icke allena en fullkomlig obekantskap med de författare han åberopar, utan äfwen ett i högsta grad förwirrat begrepp om hwad ordet Historia utmärker.

Då ingen ting friare gifwes inom erfarenhetens rymd, än lifwet, och de historiska äfifterna icke omfattar annat än de perfectibla organismernas lifsyftningar, och då alltså, enligt dem, samma lagar gälla för staten som för naturen, neml. de som bjuda en successif utveckling, med utslutande af alla wälsamma afbrott, alla språng; måste man wäl medgifwa, att så snart epithetet liberalt toges i sin sanna mening, äro de historiska äfifterna de enda som framför allt förtjena detta namn, och de hwilka utslutande hylla verkelig frihet. Deremot är den moderna liberalismens grundsatser närmare slägt med ultraismens, än hådas blinda anhängare wisja medgifwa. Wäda betrakta staten såsom en gammal möbel, endast med den skilnaden, att den sednare, just emedan denna möbel är så gammal, fordrar att den, i all sin bräcklighet och obehägnhet, icke i det ringaste må ändras eller omgäras; hwaremot den förra uppfattat på förhand ett wist begrepp, huru en så beskaffad möbel bäst skall inrättas, för att hålla sin brukare i behörigt stånd och behörig ståndning, och fordrar owillkorligen, att den gamla möbelen skall, efter detta begrepp, från det öfwersta till det nedersta omformas, obekymrad ifall derwid det heta alldeles obetydliga förändringes och göres obrukbart för alla. Helt anorlunda bestämmes förhållandet af den historiska

Äfzigten, hwilken respecterar det wäsentliga och lifsom grundläggande i föremålet, samt nöjer sig med fordran att blott de yttre omständigheterna stola rätta sig efter de förbättringar, genom hwilka, enligt en längre sträckt erfarenhet, större gagn kan winnas. Men den fordrar icke, att dessa förändringar böra ske på en gång; wäl wetande, att ingen wårt möjliggen kan stå ut löf, gå i knopp, blomma och bära mogen frukt i samma ögonblick. (Slut e. a. g.)

(Fasandt. Infres på spelet begäran).

Under motto, Enfin Monsieur, mangez, buvez, dormez, jouez, tant qu'il vous plaira, lästes uti No 25 af denna tidning, en artikel, hwilken omförmåter, dels hurusom en rikens ständers underdåniga annälän af år 1812, rörande ändringar och förbättringar i postförarens och postillonens löner och villkor, med Kongl. Maj:ts derå tecknade nådiga remiss till flere wederbörande, och deribland Sver Post-Directionen, allt hittills förblifwit obeswarad, dels oå att en postillon wid namn Flink fått sig af nämnde direction tillagd en Postwaktmästaretitel.

I anledning här af är uti No 32 af denna tidning införd en annan artikel, ämnad att utgöra ett försvar mot de anmärkningar, som kunna uppkomma wid granskningen af förnämnde artikels innehåll.

Detta försvar är likwäl mycket evasivt, och förråder hwad man i allmänhet kallat för lägenhet. Så länge det icke är styrkt, att rikens ständers i omförmåldte ämne afgångne skrifvelse, som förnämlligast har afseende på postförarne, med Kongl. Maj:ts derå tecknade nådiga remiss, blifwit behörigen beswarad, och alla de utlåtanden, som wederbörande afgifwit, till Konungen i underdånighet inkommit, så länge är den öfverlagade artikels innehåll ingalunda ogrundadt, utan wäl grundadt. Bland berörde utlåtanden äro de som konungens samtliga Befallningshafwande afgifwit så mycket intressantare att känna, som de upplysa huruledes postförarne uti en del län funno sig belåene med innehafwande förmaner, hwadan de icke önskade sig någon förändring derutinnan, hwaremot en annan del woro af alldeles motsatt tanke, så att, efter wanlig slufstid, postföringsförligheten syntes olika tryckande för landet, ett förhållande som, ibland annat, gör desse utlåtanden förtiente att inför Konungen i underdånighet fördragas, och sålunda oförtiente att läggas ad acta.

Kanske skulle man kunna tillägga, det ett ärendesom rikens ständer ansett wärdt sin uppmärksamhet, och hwilket konungen i nåder remitterat till utlåtande af icke mindre än 4 publice verk, neml. Kammar-Collegium, Stats-Contoret, Kants-Styrelsen och Sver Post-Directionen, och hwaröfwer samtellige Konungens Befallningshafwande, postförvaltarna i orterne med flere blifwit hörde, i hwilket jemwäl Justitie-cancellern blifwit anlitad, med anledning der af att en befallningshafwande en längre tid, oaktade flere påminnelser, underlåt sitt utlåtande afgifwa, icke borde, sedan det i sin början och utveckling stadkommit så mycket besvär, sluteligen så alldeles handblöst aflägnas.

Hwad åter angår postwaktmästaretitels förlöfande åt postillon Flink, så kunde wärdeligen en titel mer eller mindre anses såsom en smäsk, äwen om den wore olämpligt använd, så wida man neml. hade för äfzig att ytterligare nedfatta wärdet af titlar; men derigenom nedfatta in den sig sjelf som ädelt utdelade och hans fram blefwe sluteligen föraktadt, honom till ringa bättnad, så att enär titel till ledare belöningar brista, intet medel finnes att i högt tilltaga, då någon ynnest skulle tilldelas. Saken är likwäl ingalunda hjälpt med den lösliga uppgiften som skulle en sådan fullmagns utfärdande för en forman vara från äldre tider bruklig. Wärdre hade då varit att här på citera något exempel. Man får i sådant afseende recomendera till undersökning, huruvida en sll fullmagn blifwit utfärdad under de år, då en Ehrenheim eller en Lagerbring ägde öfwerstyrelsen wid postverket; ty desse Herrar hafwa efter sig lemnat ett hedrande minne, oförgärligt hos dem, hwilka icke sakna känsla för embetsmannas wärde. Deras tid upptogs icke wid spelbordet, blant oerfarne unge män, som intagne af fästagan att spela i förnämt sällskap, låta ruinera sig, utan de användes hel och hälen att med uppmärksamhet följa embetets göromål. Man kan följakteligen anta för alldeles afgjort, att hwad desse herrar verkställt på den plats de beklädt, kan och böra tjena andron till en wärdig föresyn. Sat Sapient!

Såsom postbonde, mellankommen Part.

M. Ahn

Stoelholm,

Tryckt hos C. F. Wenusström.

R o m e t e n.

N:o 47.

Onsdagen den 14 Juni 1826.

Jurikes Underrättelser.

J föregående nummer af denna tidning omnämndes, att Rikens Ständers Revisorers Berättelse, rörande den år 1825 verkstälde granskning af Allmänna Magazins-Inrättningens förvaltning, war utkommen och utdelad. Den förmodan att des i många hänseenden wigtiga innehåll skall intressera flera läsare, har föranledt oss att lemna en kort öfversigt af dess innehåll. — Det hela upptager tre afdelningar: a) Revisions-Berättelsen, b) Underdåniga Utåtanden af Kongl. f. d. Allmänna Magazins-Directionens Ledamöter, samt c) Styrelsen af Allmänna Magazins-Inrättningens utredning.

Revisorernas Berättelse börjar med "en kort historisk öfversigt af Allmänna Magazins-Inrättningens uppkomst och de med densamma timade förändringar, intill dess slutliga upplösning." Denna öfversigt meddelar följande uppgifter. Sedan konung Gustaf III, genom en kungörelse af den 14 September 1775, förklarar att brännvinsbränning inom riket för regal, tillsattes Directionen öfwer Regale Bränneri-Inrättningen, för att anlägga och förvalta kronbrännerierna. I anseende till nämnde års mindre fördelaktiga förhållanden dock verkställigheten af förslaget till år 1776, då större och mindre brännerier inrättades. Antalet af dessa ökades alla år; men då rörelsen, i stället för winst, drefs med förlust, uppstod wid 1786 års riksdag fråga om husbehöfs brännings arrendet. Sålunda uppbörde kronbrännerierna, och — år 1788 den 3 Mars tillförordnades Directionen öfwer Allmänna Spanmåls-Magazins-

Inrättningen, hvilken skulle utreda den förora directionens återstående ärenden, samt handhafwa husbehöfs arrende-afgiften. — År 1793 den 25 Februari efterträdde sedan tillfäste direction af Committerade öfwer Allmänna Spanmåls-Magazins-Ärenderna. — Committeradens förvaltning fortfor till år 1798 den 20 November, då Allmänna Spanmåls-Magazins-Directionen inrättades, med uppdrag uti ombesörja uppbörden af kronans spanmåls-räntor, handhafwa ännu bibehållna brännerier, äfwen som sådes-uppköp, efter förefallande behof. — Wid riksdagarne i Stockholm och Örebro år 1810, hemstälde rikens ständer uti underdånige skrifwelser af den 25 April och 17 October, om Allmänna Magazins-Inrättningens bibehållande "på försök," samt bewilljade densamma ett lån af 300,000 R:dr B:co, mot 3 proc. årlig ränta. I anledning häraf erhöi den, under den 7 November 1811, utskiltiga nya föreskrifter för sin förvaltning. — År 1815 skade rikens ständer nämnde låne-anslag till 1,000,000 R:dr, samt affatte ytterligare 1,000,000 till spanmålsprisens bibehållande wid ett såligt medelwårde, under inträffande miswärtår. — Under 1817 och 1818 årens riksdag erhöi Allmänna Magazins-Inrättningen "den widsträckt omfattning, som egentligen hade grunden till dess obestånd och gjorde dess indragning nödwändig." De förut bewilljade lånen 2 millioner R:dr skulle fortfora, och wid år 1818 hotande miswärt anstogs andra 2,000,000 till sådes-upphandling, jemte medgifwen rättighet att, i händelse af behof, "upptaga ett lån i öfwer af ytterligare 2 millioner R:dr." — Emedan den tillförordnade Committéen för utarbetandet af förslag till Allmänna Magazins-

Priff

Jurättningens organisation, icke hade nog fortskridit med sina arbeten, ansågo ständerna nödigt att genom Stats-Utskottet låta utarbete ett sådant förslag, hvilket, den 14 Juli 1818, till Kongl. Maj:t aflemnades, med underdånig anhållan, att ett reglemente på de uppställda grunderna skulle, "till skyndsom handläggning i Råder befordras." Till följe af Nådig remiss, utaf den 2 September s. år, aflemnade directionen sitt betänkande och project den 20 November 1820. — Ordbismålet med Instructionens utfärdande, anmärktes af "så väl 1820 som 1822 årens Revisorer uti deras afgifne berättelse, och saknaden af en bestämd norm för ärendernas behandling, bidrog twiswelsutan i betydlig mån att grundlägga och hastigare utveckla den betänkliga ställning, hwaruti inrättningen wid början af 1823 års riksdag sig befann." — Sfwer nämnde Stats-Utskottets förslag inforbrades Krigs-Collegii, Stats-Contorets och Förvaltningens af Sjö-Ärenderna underd. utlåtanden, och i April månad 1822 var målet färdigt till slutlig föredragning hos Kongl. Maj:t; men i anseende till "Magazins-Jurättningens ställning" och en snart insludande riksdag, ansågs ett nytt reglementes utfärdande utan ändamål. — Den 10 December 1823 förklarade rikens ständer uti underd. skrifwelse, det de, på flera wigtiga skäl beslutit, att ej widare med några statsanslag söka upprätthålla Allmänna Magazins-Jurättningen, samt annulterat tillika sin underdåniga önskan om des. upphäwande.

(Forts. e. a. g.)

(Inslut.)

Den i No 41 och 42 af tidningen Kometen införda recensjonen, sfwer en i tidskriften Sweba intagen Wederläggning af Frih. C. H. Anckarswårds skrift rörande den bekanta skepps försäljningen, har, genom sina många origtiga uppgifter och påståenden, uppfordrat mig till swaromål och ytterligare utveckling af grunderna för den förklaring, som jag gifwit sfwer åtskillige ställen i Grundlagarne.

Redan den första perioden i den del af recensjonen, som war riktad mot min skrift, innehåller en uppenbar förvrängning och förtydning af mina ord. Jag hade kallat Frih. Anckarswårds skrift "obetydlig till sin widd;" ty den utgör blott 16 sidor. Min rec. har uteslutit orden: "till sin widd," och påstår, att jag kallat denna skrift "obetydlig," hwarigenom, en helt annan mening uppkommer.

Rec. ogillar widare min förklaring af uttrycket: Stats Rådets Handlingar och yrkar, att "gentligen endast konungens yttranden och statsrådets anföranden till protokollet kunna från offentligt meddelande undanhållas. Men dessa "yttranden och anföranden" införas ju uti sfwerswa protocollerna och utgöra ju Stats-Rådets protocoller. Jde kunna således dessa yttranden och anföranden tillika kallas Stats-Rådets handlingar, när Tryckfrihetsförordningen bestämdt åtskiljer Stats-rådets protocoller och handlingar, och stadgar, att ej endast protocollerna, utan också handlingarne kunna undandragas publiciteten. Något annat måste wäl finnas, som werkligen är och kan kallas Stats-rådets handlingar; ty eljest wore det en rimlighet, att några sådana handlingar der nämndes. Då widare Tryckfrihetsförordningen sfwer uttryckligen förklarar, att den i allmänhet under uttrycket Handlingar inbegriper documenter af alla slag, så måste min förklaring, som är hemtad ju uti sfwerswa förordningen, wara riktig, att nemligen Stats-Rådets handlingar utgöras af "alla skrifter och documenter, afwen de minsta, som inkommit och koma till de mål, hwilka inför konungen i Stats-Rådet skola föredragas och afgöras, eller hwilka der blifwit föredragne och afgjorde, afwen som den föredragandes anförande och Konungens i Stats-Rådet fattade beslut, hwilka under åtskillige former, såsom skrifwelser o. d. ifrån Stats-Expeditionerna utfärdas;" hwaraf slutligen följer, att dessa documenter måste wara ju de Stats-Rådets handlingar, som kunna undandragas publiciteten, om wederbörande swna sådant i ett eller annat afseende nödwändig.

Rec. bör nemligen erinra sig, att Tryckfrihetsförordningen ej stadgar, att alla Stats-Rådets handlingar o wilkorligen skola hållas hemlige eller förwägras till utlösen; utan blott, att det beror på wederbörande att pröfwa och bestämma, om och när de böra utlemnas, d. w. s. att lagstiftaren förutsatt, det sådana fall skulle inträffa, då Stats-Rådets handlingar ej kunde och borde utlemnas, eller åtminstone icke genast, hwilket Tryckfrihetsförordningen föreskrifwer för alla andra werks handlingar. Då desutom alla de till Stats-Expeditionerna sfwra andra verk inkomna handlingar genast och o wilkorligen äro tillgänglige i de verk, hwarifrån de utgått, så äro publicitetens fordringar med detta stadgande på intet sätt förnärmade, och ingen bör finna sig förördelad deraf, om han i sådant afseende hwarwises till ett annat ställe, der hans ansökan icke kan afslås.

Men icke blott dessa till Stats-Expeditionerna ifrån andra verk inkomna handlingar, will rec. hafwa rättighet att genast och owilkforligen i Stats-Expeditionerna utlösa. Han påstår till och med, att, utom i commando-mål och ministeriela ärender, inga ifrån Stats-Expeditionerna utgående handlingar kunna någonsin behöfwa eller böra hållas hemliga. Jag anförde exempelwis i min skrift (sid. 103), att om regeringen anförtror åt något ombud en upphandling å utrikes ort af skeppswirke för örlogs-flottan, eller af spannmål under ett misfwårt-år, så måste ombudets instruction hållas hemlig. Rec. medgifwer wäl detta, men påstår, att "dessa fall kunna räknas under ministeriela ärender, som angå förhållanden till fremmande magter," och att således en sådan instruction kunde under denna rubrik få hållas hemlig, hwarföre man deraf ej hade anledning att neka en oinfränkt publicitet af Stats-Rådets handlingar. Men kan rec. med någon slags rimlighet påstå, att ett icke ministerielt mål, som är i wanlig ordning föredraget af en Stats-Secreterare i Stats-Rådet, bör räknas bland "de ministeriela ärender, som angå förhållanden till utländska magter," helst då, när affären uppgöres med privata utländningar och ej med en utländsk regering? Huru mycken större och verklig anledning hade jag icke, af detta och flere dylika påståenden, till sådana declamationer om oskielighet att tolka Grundlagarne, hwarmed rec. utan skäl angripit mig! När nu en sådan lagförklaring, som den ofwannämnda, ej kan låta sig göras, utan den uppenbaraste ord- och lag-förvrängning, så återstår ingen annan utväg, än att antaga, det Stats-Rådets handlingar (icke blott de ministeriela) någon gång kunna och böra förwägras till utlösen.

För öfrigt är Tryckfrihetsförordningens stadgande i detta afseende så klart, att jag icke förstår, huru någon annan mening skulle kunna dragas derur, än den jag antagit. Tryckfrihetsförordningen säger, att Stats-Rådets handlingar äro undantagne från en owilkforlig publicitet, d. w. s. att det verk, der dessa handlingar finnas, icke är (såsom andra verk) skyldigt att genast och owilkforligen utlemna dem, och att man icke i det verkets archiv får utan wederbörandes tillstånd affriswa några derwarande handlingar. När nu Stats-Rådets handlingar endast finnas i Stats-Expeditionerna, så måste deras utlösen der någon gång kunna förwägras; hwilket äfwen inskänmer med hwad jag i

min skrift anmärkt, att nemligen Stats-Expeditionerna eller Konungens Canzli äro förbigångna i ob- uppräknigen i Tryckfrihetsförordningen af de wigtigare embetswerk, hwilka äro skyldige att genast och owilkforligen utlemna sina handlingar. Att föra Konungens Canzli under den i det citerade momentet besintliga slut-rubriken: andra publice verk, såsom rec. will, är absolut orätt: af den gradation, som wid uppräknigen är iakttagen, synes tydligt, att detta uttryck ej kan lämpas på Konungens Canzli, utan endast på mindre verk, såsom Post-werket, Landtmåteri-Contoret o. d., hwilka det blef för widlyftigt att uppräknas.

Jag yttrade vidare, att den 77 §. Reg. F. endast rörde kronans fasta egendom, och att konungen kunde, sedan han hört Stats-Rådet, försälja, förpanta och bortgifwa kronans lösa egendom, utan rikens ständers samtycke. Så är verkligen förhållandet; ty hwarken 77 §. eller någon annan §. i Regerings-formen innehåller något förbehåll i detta afseende. Deraf drager rec. den slutsats, att "rikets hela flotta, artilleri, gewär m. m., skulle kunna till in- eller utländningar skänkas eller afyttras, utan att någon medborgare deröfwer hade ett ord att säga, ja utan att ens ständerna sjelfwa deröfwer kunde Stats-Rådet under tilltal ställa." Men är det då rec. obekant hwad 107 §. Reg. F. stadgar? Skulle de rådgifwars, som tillstyrkt en sådant förderlig åtgärd, kunna anses hafwa "iakttagit rikets sannskuldiga nytta?" Ägde icke då rikens ständer rättighet att yttra sitt ogillande och annåla hos konungen sin önskan om dessa rådgifwares entledigande, samt på sådant sätt förklara dem wara efter sin åsigt owärdiga konungens förtroende? Detta synes rec. glömma eller anse för ingenting. Han känner blott ett enda werksamt och full säkerhet gifwande medel, och detta är Riks-rättens användande. Men har det då undfallit rec., att en konung skulle utan rikens ständers samtycke till och med kunna försälja alla rikets fastigheter, om han blott förordnade en Stats-Secreterare, som wille contrasignera beslutet? Möjligheten af en sådan händelse är ju i ansvarighetslagen förutsedd och antagen? Det är sant, att då komme åtminstone contrasignanten under Riks-rätt. Men dermed wore sjelfwa saken lika litet hjälpt. Fastigheterna wore borta och konungens åtgärder sinne ej hindrad. Contrasignanten skulle till och med kort efter contrasignationen kunna hafwa blifwit befördrad till ett högt hof-em-

bete, och då komme Riks-rättens dom i afseende på Stats-Secreterare-syftan för sent. Riks-rätten kunde endast döma honom förlustig lönen; men icke den sista, hwartill han blifwit befordrad.

Hwad bewisar allt detta, om icke att man ytterst måste förtroendefullt förlita sig på personers heder och ära, hwilket utgjorde ett af mina hufwud-påståenden i min wederslägning af Frih. Anckarswårds skrift, och att den juridiska controll, som rikens ständer utöfwa genom Riks-rätten, alldeles icke är kraftigare än den moraliska, som de själfwa utöfwa genom sin opinions-dom; samt slutligen, att farhågan för all den fasta egendomens försingring icke bör vara mindre än för all den lösa egendomens, om man bygger sin förtröstan blott på juridiska controller, hwilkas otillräcklighet ej endast vår Regerings-Formis författare insett och erkänt, utan äfwen hwarje annan uppmärksam betraktare måste inse och erkänna? Kortligen: de konungens rådgifwars, som icke wille iakttaga rikets sannsynliga nytta och kraftigt afstyrka all den lösa egendomens försingring, samt bära aktning för rikens ständers moraliska dom, skulle ej af fruktan för Riks-rättens juridiska dom kunna förmå att tala ett kraftigare språk; och den Stats-Secreterare, som ej själfwant neklade sitt embete, då frågan wore om att contrasignera en för riket så högst förderlig åtgärd, skulle icke af fruktan för Riks-rättens dom kunna förmå att wägra sin contrasignation.

En annan fråga, hwilken jag hittills icke wid-
rört, är, huruvida konungen bör åga en så wid-
sträckt rättighet, att utan rikens ständers samtycke
afyttra kronans lösa egendom. Efter min öfverty-
gelse bör konungen kunna försälja sådan egendom,
först emedan åtskilligt deraf kan inom 5 år, eller
mellan riksdagarne, blifwa af ålder eller olycks-
händelser odugligt för sitt ändamål, och således bör för-
säljas medan det ännu äger något värde; vidare,
emedan det wore ombiligt för rikens ständer, att in-
gå i en sådan detalj-undersökning; samt slutligen,
emedan all sådan administrativ befattning ej tillkom-
mer rikens ständer, utan är helt och hållet öfwer-
lemnad åt styrelsen. Derwid måste likwäl anmär-
kas, att om konungen äger och bör åga rätt att en-
sam besluta en sådan försäljning, så böra åtminstone
de på sådant sätt inslutne medlen användas i-
nom samma rikens ständers hufwud-titlar; d. w. s. att
om ett gammalt skepp försäljes, böra de för dessam-

ma inslutne medlen användas till sig-förswaret.
Grundlagen förestrifwer dock icke något sådant. Den
huder endast i 64 och 65 §§. Reg. F., att "rikets
ordinarie statsmedel och inkomster, samt extra ordi-
narie utlagor eller bewillningar" skola användas
så, som rikens ständer fastställt, d. w. s. så som
rikens ständer fördelat dem på rikens ständers särskilda
hufwud-titlar; hwarken dessa eller några andra §§.
förestrifwa förhållandet med de medel som för för-
sådda effecter inslyta. Då det nu wore orimligt att
förestrifwa, det medlen skulle riktigt användas, och
medgifwa, det de för samma medel insöpta effecter
skulle kunna försingras eller användas på andra
rikens ständers hufwudtitlar, så bör en sådan brist i
Grundlagen afhjelpas genom den förestifften, att
medlen för försålda effecter skola användas i
samma hufwudtitel, dit själfwa effecterna hört. Ge-
nom ett sådant stadgande skulle konungens rätt att
förpanta och bortgifwa rikets lösa egendom försin-
na, hwilken rätt enligt nu gällande grundlagar ej
är konungen fränkand. (Slut e. a. g.)

Recension.

Markos Botzaris, eller den Selleidiska De-
nen. En Grekisk sång, af Karl August
Ricander. — Stockholm, hos Hörberg, 1826.
20 sid. 8:o.

"Inkomsten af upplagan" har förf. bestämt
att "tillfalla insamlingen för Grekiska folk-
ket," samt dedicerat sitt arbete "Till de Grekiska
hjeltnarne Mikias, Mothos Botzaris, Const.
Botzaris, Miaulis och Kanaris." Recen-
sioner uppriktigt, att det afstyrede ädla ändamålet
med arbetets utgifwande, måtte i fullt mått wine-
nas, ehuru han för sin del icke anser själfwa sången
af den art, att kunna fästa wid sig någon större
uppmärksamhet. Hade Markos Botzaris kämpat lif-
matt, som hans bragder här besungas, skulle hans
namn alldrig hunnit oböbligheten genom hans se-
grande hjeltesdöd wid Karpenisa.

Arvid Andersson

Stockholm,

Tryckt hos E. F. Wennström.

R o m e t t.

N:o 48.

Lördagen den 17 Juni 1826.

Jurifens Underrättelser.

Ruffens Ständers Revisorers Berättelse, angående den år 1825 verkställda granskning af de under Kongl. Maj:ts och rikets Commerce-Collegium stående fonder och medel; jemte Kongl. Commerce-Collegii i anledning deraf till Kongl. Maj:it afgifne underb. Utlåtande," är färdig tryckt och redan utdelad.

— Vi fortsätta den i Nr 47 afbrutna redogörelsen om innehållet af Revisorernas Berättelse, rörande Allmänna Magazins-Inrättningen.

Efter meddelandet af den i det föregående lemnade historiska öfversigten, och sedan revisorerna anmärkt "åtskilliga mer eller mindre betydliga felaktigheter, emellan rikets ständers till Kongl. Maj:it rörande Allmänna Magazins-Inrättningens uppbläsning afslutne underb. skrifvelse, samt hwad Kongl. Maj:it i anledning deraf täckts i nåder besluta, och hwarom Kongl. Maj:it uti Nådigt bref af den 17 Marti 1824 i Nåder behagat förståndiga" wederbbrande, öfvergå Revisorerna (sid. 10) till sielfwa råkenstaps-granskningen. Denna "har sträckt sig till 1821 och 1822 årens afslutade hufwudbåder." Enligt dessa hafwa Magazins-Inrättningens förluster å spannmåls- och bränneri-rör. en uppgått

för år 1821 till	„ 162,836: 38. 6.
1822	„ 211,900: 36. 10

Summa Nr:dr D:co 374,737: 27. 4.

"Deraf förlusten å brånwinsförsätningen wid kronans lagerkällare i hufwudstaden, utgjorde" för begre åren tillsammans Nr:dr 73,408: 4. 3.

— "Derjemte hafwa Revisorerna inhemtat, att Allmänna Magazins-Inrättningens angelägenheter under de förenämnde twenne åren, icke alltid och allestädes blif-

wit förwaltade på ett med begreppet om god hushållning öfwerensstämmande sätt." Sålunda har misli blifwit anwändt i stället för gröpad säd till brånwins-bränning, hwarigenom Inrättningen fått widkännas en dubbel affrisning; och deraf torde också "i medverkande möhn kunna härledas orsaken till det stadda brånwin, som upptäcktes i härwarande krono-lagerkällare." — "Wid 1822 års utgång sleg brånwinets råkenstaps värde wid kronans brännerier till i Nr:dr 3 rst. D:co kanna, och waran såldes för 34 st. 8 rst. s. m., hwilket pris dock förlit det är måste nedsättas till 29 och 1-3:dels st." — "I afseende å brånwinets beskaffenhet har yppat sig, att uti "Catharina Lagerkällare befunnos 54,231 k. om endast 5 och 3-4:dels graders styrka, hwaraf 17,088 k. widbrändt och 36,855 med unken samt widrig luft och smak. Uti Maria Lagerkällare: 11,580 k. underhaltigt till 1-4:dels grad, eller något mera, och 23,027 k. dels widbrändt och dels af unken samt widrig smak och luft. Uti Lagerkällarne under Riddarhuset och Beursen: 10,822 k. underhaltigt till 1-4:dels grad eller något mera, och 25,330 k. dels widbrändt dels sträkt och unket till smak och luft." — Sedan förklaringar häröfver af wederbbrande blifwit infordrade, öfwerlemnade styrelsen af Magazins-Inrättningens utredning, handlingarne den 29 Juli 1825 till Kongl. Kamrarrättens vidare åtgärd. Kamrarrätten tillkännagaf, uti skrifvelse af den 4 sista November, att den icke ansåg målet hära under sin omedelbara pröfning, emedan anmärkningarne uppläst under utredningstiden; "och i sådant skil bero nu målen på hwad som framdeles derwid kommer att beslutas." — Den å Ladugårdstandet med högst betydliga

ferna skulle upphöra att vara Fransoser, att de som ett eget folk flera sekler igenom skulle hafwa lefwat förgäfves? Och de olyckor, hvilka nu nedtrycka Spanjorerne, äro de annat än följder af den abstracta förståndens fanatismen hos deras politiska reformatorer, som bragte dem att fördrå det folket skulle låta njä ja sig med den, efter ett fremmande begrepps-mönster tillskurna och hopshyddas statsklädning, fastän de alldeles icke för den woro utwänte? — Man må ej, såsom wedertläggande exempel äberopa de NordAmerikanska fristaterna; ty förhållandet är naturligtwis helt olika med en nation, hwilken såsom sådan, länge haft en wis styrelseform och under tidernas längd utbildat sig en egen statsindividualitet, mot det folk, som från intet, d. ä. från att hafwa warit endast en annan stats lydland, träder upp för att constituera sig till en egen ny nation. Denna sednare har inga gamla institutioner, inga helgade minnen att respectera, har, med ett ord, alldrig för haft något fädernesland. Detta folk kan naturligtwis bilda sina former huru det behagar, och så mycket de wilja afse ägonblickets fordringar. En framtid skall komma i tillfälle att pröfwa, huruvida dessa inrättningar kunna bära sig, när denna alldeles nya stat erhåller en historia — ty en sådan kan naturligtwis icke ägas af ett omkring spratio är gammalt statslik. Ett prof af de wälgerningar, hvilka heutas från äldre institutioner, hafwa wi nyligen sett i Franska pairkammarens förkastande af förslöfödsförätten; att ej nämna det mest talande exemplet på wälsignelsen för ett folk att äga en lysande historia, neml. Grefernas femåriga frihetskamp. Ty hwad är det wäl som egentligast uppehållit deras mod, att på den jordsläck som burit dem, för en hög id: lida allt och uppoffra allt, om ej minnet af utmärkta förfäders ära och lycka. "Men — säger förträffligen Gr. von Schwerin — en gång oadel och dum utan hjelp, läser man ingen historia mer!"

Denna lärer oss annars, att intet skadligare gifwes för ett folk, än revolutioner och wäldsammas omhwalfningar af dess statslik, ehuru detta underfundom är ett nödwändig ondt, det man bör söka att göra så fort öfvergående som möjligt, hwilket icke kan ske, utan att fastknyta de förbättringar, hvilka äro oundgängliga, wid de gamla inrättningar som kunna bestå. Derigenom wänjer sig folket så mycket snarare wid de förra, och det alla band upplöfande revolutions tillståndet har en så mycket hastigare öfvergång. Det första wilforet för ätnjutandet

af de fördelar samhällsföreningen erbjuder, är neml. försäkrad trygghet. Att störa den är ett groft brott mot samfundets inrättningens heliga anda, så wida ej det under förtrycket lidande fäderneslandets sjelfständighet, fräfwer ett illegalt ingripande i statshulets jemna gång. Därföre bekänna wi öppet, att så länge ett folk känner sig nödt och lyckligt under sin författning, hurudan den och wara må, anse wi det orätt att wilja gifwa densamma en annan, blott emedan denna är enligare med begreppet om människors allmänna rättigheter. Hufwudsaken är att hwarje nation må besinna sig wäl och tryggt förkofra sig, och därföre wore det rent af ensaldigt att wilja neka t. ex. Österrikarne, att finna sig lyckliga, endast därföre, att de ej äro det på samma sätt som wi. För öfrigt må ingen inbilla sig, att allt är uträttadt dermed, att man har en constitutionel författning behörigen stadfastad på papperet, så wida de fordringar till hwilka den berättigar, icke respecteras. Ty hwad gagnar en habeas corpus act som finnes på pappret; men hwilken kan dispenserat i hwart ägonblick den skulle betrygga mig i ätnjutandet af mina rättigheter. — Det har och, så widt historien hittills låtit oss känna gången af menstliga utvecklingen, alltid warit ett grundfel hos alla rent republikanska former, att deras förderliga verkningar icke af några band, så snörpta de än warit, kunnat hindras. Det ligger neml. i menniskanaturens, att den som benämnes hafwa magten, också will äga den, och inga juridiska controller äro i stånd att hindra försöken att förwärfwa densamma. Lyckligt är alltså det land hwars constitution bestämmt, att magtens representant har ett inflytande alldeles oinskränkt af annat än ätningen för dygd och förstånd, men att alla andra äro lagen undergifne; och framför allt att de som blifwit tillsatte att låta magtens representant hära dygdens och förståndets fordringar, om de undertäta att iakttaga dygd och förstånd, äro fäderneslandets redo skyldige för deras uraktlåtna pligter. När meningarnes gäsning en gång hunnit sätta sig, torde det allmänligen blifwa erkändt, att af alla former är den constitutionela monarchien — så t. ex. som den för det närwarande i Sverige är upplattad — den förnuftsensligaste och bästa. Äran, hwilken Montesquieu uppgifwit såsom monarchiens princip, och känslan därför, är dess ädes verkföru, och gifwer den enda pålitliga garantie, då det band hwilket den påslägger, såsom warande moraliskt, icke

Kännes af den det binder; ty det ingifwer aftning och kärlek att af desamma låta binda sig. Uran är neml. self en idé, och endast efter idéer skola alla menfliga warelsor ledas till deras mål, öfwer hwilket de kunna reflectera, och för hwilket de kunna verka.

Litteraira Underrättelser.

Det har i denna tidning förut varit nämndt, att romanen Spader Dame, blifwit på Tyska öfversatt. I början af detta år utkom den från Riketska bokpressen i Berlin, under titel: Pique-Dame. Berichte aus dem Irrenhause. Nach dem Schwedischen von L. M. Fouqué. XVI und 200 S. med Motto:

Wie ein Herz im Bluten, blühte,
Und in Blüth' und Blut versprühete,
Offenbart Euch dieses Buch.

Den har i Tyskland gjort stort uppteende, och blifwit af nästan alla recensenter med de största lof-ord anmånd. Originalets recensent i Stockholms Posten har haft den naivitet, att gifwa oss ett litet prof af en sådan recension, och, såsom bewis att detta icke war en endas omödmie, wilja wi här nedanföre, i Swenssk öfversättning, meddela en annan, införd i Literaturblatt zur Rheinischen Flora (N:o 3, 1826. *). Efter titelns ansöfrande, uttrar sig recensenten:

"En af de mest anmärkningsvärda företeelser inom den nya roman-litteraturens område; ett verk med hwilket hwarje bildad bör skynda att göra sig bekant! Man skall ej här wänta sig en af de wanliga berättelserna, dem man läser om asinarne eller under skymningen, för att befordra sitt inslunrande: twertom innehåller denna lilla bok en af det slags diktningar, om hwilka man icke säger för mycket, då man påstår, att den skall åtnjuta ett owansfeligt beröm hos efterwerlden och ett ewinnerligt i hwarje ålfkande hjerta. Att öfversättningen från Swenskan är en ren masque, måste en hwar, wid nogare besinning, lätt inse. Likaså är det icke swårt att gifwa verkets rätta författare: hwem skulle icke i honom igenfinna Almansors genialiska diktare, den förträffliga romans-fångaren H. Heine? — Romanens titel grundar sig på en spådom med kort, och blir s. 36 förklarad. De båda hufwudpersoner-

* Den Wotända der Utninge Kometen udelas, är originalet till denna recension inlemnadt.

na i densamma heta Zachäus Echenander och Maria, hans älskarinna. Att här i korthet förträda deras kärlekshistoria, wore att stryka guldstofvet från Psykes wingar. Den som med densamma will göra sig förtrögen läse den hjertliga boken self, och wilofwa honom en njutning, som wäl föga offer denna werlden, men deremot så mycket andligare skall fortwara i hwarje hans hjertas pulsflag. Dagdroppar gråtna i en dyppen graf; snillet förtwiflan; ett snärtans försök att, på skämt, sönderbita sig self; gudomsgnistans jämnar öfwer lifwers sällhet, fångelar oss med en underkraft wid denna herrliga bild af en olycklig kärlek, som än framglänser lik en lugn sig med wattenliljor, lotokplantor, återspeglade stjernor och ofwan densamma swäfwande paradissoglar; än framställer ett uppstakadt passionernas haf, full af spöken och ohyggliga widunder. Intet medel har blifwit lemnadt öförsökt, att röra, upplysta och sönderlita läsarens hjerta; men från det af qwalen slita hjertat är Sionitiman icke långt aflägsen, och slutaccordet af hennes tröstefång förklingar med orden: den Ewige beldnar!"

Häraf kan rec. i Stockholms Posten inhemta, att det finnes mycket folk, troligen honom åtminstone fullt jemngode både i kunskaper och genialitet, som dömer alldeles motsatt med hwad han täckes finna. Stulle icke detta möbligen kunna leda honom till besinning, att han nu redan så länge fortsatta bemödade, att upphäja det dåliga och nedfatta det lilla verkliga goda i vår inhemsta litteratur, är alldeles fåfängt och ändamåtslöst, och han således, i stället för att framställa plattheter öfwer snillet och konstens verk — hwilket redan beredt honom många ledsamma stunder — för framtiden borde egna sig åt något gagneligt yrke: lancasterunderwisning, bokhålleri, bokfärdstiftel, eller något dylikt, hwaraf han kan wänta både winst och aftning? För att ännu mera stärka honom i denna goda föresats, må wi nämna, det romanen Spader Dame håller på att från Tyskan öfversättas på Fransyska, i fall den ej redan utkommit i Paris. På detta sätt torde större delen af vårt publicum, ur tredje hand, ändteligen komma att erfara, hwilken outdömlig skatt af snille wi äga i den förträffliga original-romanen Spader Dame.

Stockholm,

Tryckt hos E. F. Wennström.

Onsdagen den 21 Juni 1826.

Inrikes Underrättelser.

Stockholm. Genom annonce-bladen är det bekant, att hufvudstadens utmärktaste konstnärer förenat sig om en exposition i Kirseinstka huset till Österfarnas förmån, samt att de inbjudit andra konstnärer och konstlärare att häri deltaga. De förteckningar på konstarbeten, som i detta ändamål blifwit aflemnade, synas förebåda en exposition af en hos oss sällsynt rikedom.

— Emedan det inskränkta utrymmet i detta blad, icke tillåter att gdra utdrag af hvarje punct i rikens ständers Revisorers berättelse, rörande Allmänna Magazins-Inrättningen, vilja vi inskränka vår åtgärd till det, som förefallit oss viktigast.

I stöd af Landsböfvinge-embelets öfver Bermlands län, den 16 Nov. 1816, gifna resolution, hade "Magazins-förvaltaren uti Carlstad, kammereraren Nyström, affordrat undsättnings-tagare serskild betalning för utskrifne debet-sebdlar å utborgad undsättningsfåd." Revisorerna hafwa anmärkt denna resolution, såsom stridande emot 4 art. 3 §. af 1815 års Bewillnings-förordning, äfvensom "innebärande den betänkliga egenskapen af godtycklig beskattning." — Enligt räkenskaperna skulle det synas, som Magazins-Inrättningen ägt, då dess utredning började, ett öfverskott af 784,697 R:dr B:co; men wid betraktandet af alla de anmärkningar och anteckningar, m. m. hvilka förekomma i redogörelse bilagan till. N., "kan man med säkerhet inse, att icke allenaast detta öfverskott helt och hållet försvinner, utan också att ett defecit af lika stor summa om icke derutöfver slutligen måste uppstå" (sid. 27). — Angående den föreslagna inrättningen af socken-magaziner uti de norra landskaperna samt Kopparbergs och

Bermlands län, saknade Revisorerna all upplysning, emedan Konungens Befallningshafwande derstädes, "efter hwad för Revisorerne blifwit kändt," ännu icke inkommit med sina berättelser om hwad i detta ärende förefallit, ehuru tiden härtill utgick den 1 föstl. October. — Magazins-Inrättningens äldre fordringar i Finland, hvilka i hufvudböckerna balanceras med 507,294 R:dr B:co, äro, efter afdrag af byggnadswården, m. m. nedsatte till 139,079 R:dr. Om denna summa hafwa Revisorerna utaf Herr Fullmäktige uti Riksgälds-Contoret erhållit de upplysningar, "att, enligt hwad Kgl. Maj:ts till Fullmäktige den December 1824 afskänte Nådiga bref innehåller, frågan om dispositionen och förbelningen af den summa i ett för allt, som enligt slutad convention med Ryssland influtit i ersättning för Swenska kronans fordringar uti Finland, borde wid nästa riksdag till rikets ständer öfverlemnas." Hwarefter Revisorerne hos Kgl. Stats-Contoret begärt uppgift om tiden då dessa medel influtit, samt om deras belopp, då Stats-Contoret under den 17 föstl. November, tillkännagifwit, "att ifrågavarande ersättningsmedel hwarken blifwit till Kgl. Stats-Kontorets disposition öfverlämnade eller i Kgl. Räkenskammaren inneslä, samt att något Nådigt förordnande från Kgl. Maj:it rörande sådane medel icke eller kommit Kgl. Stats-Contoret tillhanda" (sid. 35). — Den af Magazins-Inrättningen uppköpte Eldqvarnen, hwars försälning wid 2:ne auktioner förgåwes blifwit försökt, och der "en fortsatt förmaning för kronans räkning uppenbart skulle lända till Magazins-Inrättningens förlust," kommer nu mera att begagnas endast till sådesupplag." Revisorerna tillstyrka, att densamma måtte blifwa "ju förr bes

Handwritten text in the right margin, possibly a signature or note, partially obscured by the stamp.

belte med minsta möjliga förlust på öppen auction
afytttrad" (sid. 40).

Swens rikens ständers revisorers berättelse har
Kgl. f. d. Allmänna Magazins-Directionen aflem-
nat sitt underdåniga utlåtande. Directionen med-
gifwer här, att hufvuddböckerna för åren 1821 och
1822 utwisa under benämningen af förlust en sam-
mantagen summa af 374,737 R:dr 27 fl. 4 rst. B:co;
men att verkets "egentliga förlust" för nämnde
tid i och genom sin rörelse, utgör endast 140,036
R:dr 34 fl. 8 rst., hwaraf dock ytterligare afgå
39,201 R:dr 37 fl. 8 rst., hörande till föregående
årens förvaltning, ehuru nu först synlige. Det å-
terstående felande beloppet utgöres af räntor, afb-
ningar, reparationer, m. m. Summa deficit är i al-
la fall densamma som Revisorerna uppgifwit.

(Slut e. a. g.).

Svar på Recensionen öfwer en i Tidskrif-
ten Swea införd wedersläggnings af
Frib. C. H. Anckarswärds: Försök att
winna upplysningar uti den bekanta
Skeppshandeln, m. m.

(Slut fr. No. 47).

Rec. påstår vidare, att idén af Justitiä Ombuds-
mannens embete blifwit af mig orätt uppfattad;
likväl icke af mig ensamt, utan äfwen af lagstifta-
ren sjelf och detta embetes innehafware. Rec. sä-
ger: "de stadganden i afseende på Justitiä Ombuds-
mannen, samt beskaffenheten af och gränserna för
hans kall, som i Grundlagen förefomma, wisa det
lagstiftaren icke klart uppfattat, hwad han med det-
ta embete åsyftade, samt att detta embetes inneha-
ware genom någon handling hittills icke gifwit be-
stämdt uttryck åt lagstiftarens dunkla och wacklande
mening." Men huru wet rec. att lagstiftaren "åsyf-
tat" annat, än hwad han verkligen uttryckt i
Grundlagen? Är icke detta ett högt förmåtet på-
stående? Huru kan rec. påstå, att lagstiftarens me-
ning är "dunkel och wacklande?" Den kan wiserli-
gen blifwa dunkel och wacklande, när hwar och en
som tror sig klokare än lagstiftaren, fått der inläg-
ga, allt hwad han för sina åsigter will; men utan
denna inläggning är lagstiftarens mening klar och
tydlig, och detta talar ju för riktigheten af min åsigt.

Bland de skäl jag anförde för denna åsigt,
war äfwen det, att Justitiä Ombudsmannens Be-
rättelse enligt 33 §. Riksdags-Ordningen alltid för-

wisades till Lag-Utskottet. Meningen i sednare me-
mentet af denna § är twetydig, och innehåller desu-
tom genom fel i redactionen en grammaticalist om-
ning. Detta moment tyder sålunda: "Justitiä Om-
budsmannens wid hwarje riksdag afgifwande Be-
rättelse, rörande de ifrån konungen, genom Högsta
Domstolen, sedan nästföregående riksdag utgångne
förklaringar af lagens rätta mening, hör: (då
hör) och till Lag-Utskottets befattning, dit denna
Berättelse förwises." Frågan är, huruvida med o-
den: "denne Berättelse" skall menas hela Justitiä
Ombudsmannens Berättelse, eller blott den del der-
af, som nyss förut är omnämnd. Jag har antagit
den förra tydningen, emedan det på intet enda ställe
i Riksdags-Ordningen är föreskrifwet, att denna
Berättelse skall fördelas på särskilda Utskott, eller
att den skall förwisas till något annat Utskott än
Lag-Utskottet. Ser man derjemte på Justitiä Om-
budsmannens Instruction, så finner man, att Ju-
stitiä Ombudsmannen äfwen bör inför rikens stän-
der annåla, om någon lag är otydlig och der-
genom gifwer anledning till olika eller origtiga
tillämpningar, samt om någon ny lag är behöflig
till affäffande af ett riktigt rättegångsbruk. Det-
sa delar af Berättelsen höra otwifwelattigt till Lag-
Utskottet; men de behöfde ej särskildt omnämnas, em-
edan Utskottet enligt 1 mom. af 33 §. äger att
lägga hand wid dem. Så är icke förhållandet med
de i 2 mom. anförda, "ifrån konungen, genom Hög-
sta Domstolen, sedan nästföregående riksdag utgång-
ne förklaringar af lagens rätta mening"; ty utan
denna föreskrift hade Lag-Utskottet ej funnat taga
någon befattning med dem, hwilket dock i anseende
till stadgandet uti 88 §. Reg. F. är oundgängligt.
Lager man allt detta i betraktande, så inser man
lätt, att den förklaring af 2 mom. som jag antagit,
är den rätta.

För min tydning har jag desutom en hög aue-
toritet, nemligen rikens ständers; ty Justitiä Om-
budsmannens Berättelse har verkligen, åtminstone
wid tre riksdagar, blifwit af dem utan någon betänk-
lighet och till hela sin widd förwisd till Lag-Ut-
skottet. När det händt, att denna Berättelse inne-
hållit något, som ej hört till Lag-Utskottets befatt-
ning, har Utskottet enligt 44 §. Riksdags-Ordning-
en återsändt dessa puncter till rikens ständer, hwil-
ka då remitterat dem till wederskörligt Utskott. Så
t. ex. återsände Lag-Utskottet wid 1812 års riksdag
3:ne puncter af Berättelsen, af hwilka 2:ne remitt-

terades till Economis-Utskottet och den tredje till Con-
stitutions-Utskottet. Denna sistnämnda remiss skulle
kunna synas tala för rec:s mening om Justitiä-Dom-
budsmanne-embetet; men den punct, som då till
Constitutions-Utskottet remitterades, war en blott ju-
ridisk fråga, "hurwidå 25:te §. af Reg. F. och
den deruti konungen tillagde rättighet, att i brott-
mål göra Råd, borde sålunda förstås, att samma
rättighet icke kunde sträckas till eftergift af andre ob-
ter, än kronans andel i desamma." Denna fråga
kunde icke af Lag-Utskottet afgöras, emedan all för-
klaring af Grundlagarne bör förberedas i Constitu-
tions-Utskottet. I öfrigt medgifwer jag, då wiså
delar af Berättelsen werkligen kunna genom en sed-
nare remiss affändas till andra Utskott än Lag-Ut-
skottet, att det bewis jag hemtat af en sådan remiss
icke är fullt bewisande för min åsigt af Justitiä-
Dombudsmanne-embetet; men derjemte alldeles un-
bårligt, då jag i min skrift anfört flere andra owe-
derläggliga bewis.

Rec:s förklaring af det omtvistade momentet
är desutom, såsom jag redan anmärkt, alldeles origi-
tig. Enligt rec:s påstående skulle endast den del
Berättelsen, som rör "de från konungen, genom
Högsta Domstolen, utgångne lagförklaringar," höras
till Lag-Utskottet. Men hwart will rec. då förwisa
alla de öfriga i denna Berättelse förekommande lag-
frågor, hwilka jag i det föregående ur Justitiä Om-
budsmanne's Instruction anfört? Måste icke också
desa sundvilligen förwisas till Lag-Utskottet?

Rec. förblandar widare, antingen af okunnighet
eller förhastande, Justitiä Dombudsmanne's Berät-
telse med dess Diarier och Registratur. Jag
hade påstått, att Berättelsen aldrig förwifades till
Constitutions-Utskottet. Rec. förklarar, att "wertemot
min gifna försäkran hafwa Diarierna och Regi-
straturen blifwit och blifwa allt framgent granskade
af Constitutions-Utskottet." En särdeles bindande
argumentation! Att Diarierna förwifades till detta
Utskott, wiste åfwen jag förut; men jag wiste mer
än Rec., att neuligen detta ingenting bewisar för
nödwändigheten af Berättelsens förwifande dit, ty
granskningen af Diarierna är anbefalld endast med
afseende på Justitiä Dombudsmanne's egna embets-
åtgärder, ej med afseende på de mål, som äro i Dia-
rierna upptagne. Detta synes tydligen af Constitu-
tions-Utskottets Memorial af den 13 Aug. 1812,
der det uppgifwes, att denna sednare's granskning
sbremål endast är att få weta, "hurwidå den, på

hwilken riksens ständers wal en gång fallit, i alla
afseenden gjort sig deraf förtient," och alldeles icke,
att ur Diarierna hemta några anledningar till an-
märkning öfwer styrelsens åtgärder.

I afseende på mitt uttalande, att "ingen riks-
dagsman wid nästkommande riksdag, som med upp-
märksamhet läst Argus den Trebles advocatoriska
förswar för den bekanta utländska aritekens införan-
de, skall yrka på upphäfwandet af indragningsmag-
ten," will jag gerna medgifwa, att rec. kan hafwa
skäl till sitt motsatta påstående, emedan jag ej nog
fullständigt uttryckte min mening. Jag antog såsom
afgjordt, och har kanske deruti mistagit mig, att
hwar och en uppmärksam läsare af öfwnämnde
advocatoriska förswar skulle owillkorligen finna, att
Tryckfrihetsfdrordningen, i först af sina liberala stad-
ganden, är wannägtig mot all sådan advocatur, att
öfwerträdaren alltid skulle kunna advocera sig ifrån
straffet, och att således det enda werksamma band,
som nu fanns på en tidningsutgifware, hwilken wil-
le begagna ett sådant förswarsfått, är just denna
indragningsmagt, som jag för öfrigt i min skrift
förklarade wara "under andra förhållanden obehöf-
lig" och mot hwilken jag ansåg "mycket med skäl kun-
na inwändas." Jag gillade således icke owillkorligen
denna magt. Jag trodde blott, och tror ännu, att
likasom den war af "tillfälliga omständigheter påskäl-
lad," såsom Constitutions-Utskottet i dess af rec. åbe-
ropade memorial uttrycker sig, så kunde det åfwen
nu finnas "tillfälliga omständigheter," hwilka gjorde
dess bibehållande nödwändigt.

Slutligen får jag lemna en upplysning i afse-
ende på rec:s anmärkning mot det af mig nyttjade
uttrycket "aristokratiska anspråk," hwilka enligt rec:s
tänka icke kunna medgifwas. I en år 1812 utgif-
wen skrift, kallad: Försök till utveckling af
Grunderna för Swenska Regeringsfåttet,
och till hwilken framf. Riddarhus-Secretaren, Kam-
marherren A. G. Silverstolpe uppgifwes wara
författare, yttras följande: (sid. 106) "Swenska
Constitutionens anda är att göra förenliga frihe-
ten och monarchien." Af denna grundsats har
nödwändigt ett blandadt regeringsfått måst födas;
och denna blandning är deruti tillwägabragt så,
att monarchien och democratiens inbördes temperera hwar-
andra, och att den aristokratiska kraften, sålud
midt emellan, och saknande all werklig magt, men
ingalunda all inslytelse, ej kan för någondera wara
wådlig." När en bland de män af 1809 års Con-

stitutions-Utstift, som verkfamast deltog i utarbetandet af de då stiftade grundlagarne; när Swenska riddarhusets secreterare erkänt hos Sveriges adel en aristokratisk kraft, så må wäl hwarje annan kunna oflanderligen säga, att Sveriges statsförfattning medgifwer "aristokratiska anspråk." De kunna ej fördbmas, så widt de inskränka sig inom de i grundlagarne stadgade gränser; men de äro fördbmliga, då de framställas "widsträcktare än dem Sveriges statsförfattning medgifwer."

Upsala den 9 Juni 1826.

El. Ramström.

Correspondent-Nyheter.

Wid slutet af försilidne är utkom en ny utmärkt wacker och correct upplaga af den gamla Danska rimkrönikan, beskrif af professor Chr. Molbech. Ett glosarium dertill, hwilket nämnde om sitt lands litteratur högst förtiente lärde utarbetat, har wid händjan af detta år utkommit. Beslagligtwis hafwa ej flere exemplar af nämnde krönika blifwit aftryckte, än som af subskribenter warit begärde, så att de, hwilka ej haft tillfälle att på förhand antecna sig dertill, numera icke äro i stånd att bli ägare af detta för nordens historia och språkutveckling wigtiga verk. — För det närwarande är professor Molbech syfselfatt att utgifwa ett annat gammal-danskt språkminnesmärke: en Läkarebok från 1200-talet.

Den såsom djupsinlig tänkare rättwist berömd professor Sibbern har nyligen utgifwit en art roman, kallad Efterladte Breve, af Gabrielis, hwars verkliga värde dock endast få hafwa fattat i Köpenhamn, och bland dessa få höra icke de offentlige recensenterna. Det synes troligt att denna roman gbr mera lycka i Sverige än i Danmark. Den är neml. en art af pendant till Spader Dame, då föremålet i båda är att framställa ett af passionen alldeles i disharmoni bragt och sönderryckt sinne. Skillnaden båda konstverken emellan är blott den, — icke obetydliga — att Spader Dame är författad af en Swensk, Gabrielis af en Dansk; den förra af en hwilken mera är skalb, den sednare af en sommera är philosph: intrycket är således mera berånadt i den förra, betydelsen i den sednare.

Professor Rosenwinges kritiska upplaga af de gamla lagarne skrider raskt fram. Tredje Bandet, hwilket kommer att meddela de Danska Statslagarne, är redan under pressen.

Professor Molbech är syfselfatt, utom med utgifningen af den redan nämnda gamle Danska Läkareboken, äfwen med utarbetandet af en Nordisk Palaeographie, eller en framställning af skrifterna i de äldsta Danska, och om han kunde dertill hålla bidrag, äfwen i de äldsta Swenska handskrifter. Detta blir ett dyrbart verk med många leparstik, meddelande fac simile af alla wigtigare coddices.

Till detta arbete är han troligen föranledd af den polemik, i hwilken han en tid warit inwecklad med professor Rask och hans anhängare, angående bokstafweringsfättet af Dansk skrift: en fix idé, som redan roat Danska parterren i två serfildta lufspel. Det oaktadt framhårdar Rask i sin reformationsföretag; har redan utgifwit tre delar af sin reformationsföretag, och emedan han fått det så kallade Oldskrift-Selskab att antaga densamma, har han fordrat att få den införd i de andra lärda sällskapen (det skandinaviske Literatur-Selskab, Videnskabernes Selskab och det Kgl. Selskab for Historie og Sprog) af hwilka han är medlem; härigenom har han råkat i strid med dem alla. Hans ifrigaste anhängare, en Isländare namn Repp, har dock nyligen öfwergifwit Köpenhamn, wandrande till Edinburg, att der blifwa bibliotekarie för nordiska litteraturen.

På sednare halfwa årgången af denna tidning kan, i Herr Normans och Engströms bokhandel, praenumereras med 2 R:dr 24 sk. B:co. Utaf förra halfåret finnas ännu några få fullständiga ex. tillgå. Praenumerations afgiften för hela årgången är 5 R:dr B:co.

N:o 50 af denna tidning utgifwes nästkommande fredag.

Stockholm,
Tryckt hos E. F. Wennström.

R o m e t e n.

N:o 50.

Fredagen den 23 Juni 1826.

Inrikes Underrättelser.

Wi meddela härmed slutet af f. d. Allmänna Magazins-Directionens underd. utlåtande, wid de öfriga i det föregående upptagna puncterna af rikets ständers Revisorers berättelse.

— I anledning af annärkfingen om midis användande i brånwins bränning, ansökr Directionen, att 1822 års Revisorer framställt en dylik; men att på Directionens yttrande häröfver, i sitt underd. utlåtande af den 3 Maj 1823 i 4 puncten, ingen ytterligare erinran följit, hvaröfver troligtwis förklaringen blifwit ansedd nöjaktig. Bränningssättet grundar sig för öfrigt på en äldre praxis än 1818, och erfarenheten har styrkt, att "brånwinsafflosten af skadad och sögd såd härigenom uppgått till 21 a 22 kannor per bränn tunna af emellan 13 a 14 löp:ds wigt." (sid. 84). — I afseende å den sämre beskaffenhet brånwin befunnits hafwa i tronans lagerkällare, gifwer Directionen wid handen, att kontroll öfwer detsamma tillhödr Bränneri-Inspectoren, hwilken skall uppgifwa förhållandet för Öfwer-Syrelsen. I Mars månad 1821 anmältes från Lantobränneri om skadadt brånwin, då brännmästaren deröfver skildes från tjensten; men ansvar påståendet hann ej blifwa afgjort, i afseende till hans inträffade dödd. Under de sedhare åren hade skadad och dålig spannmål blifwit använd till brånwins bränning, för att å densamma undwika en nästan total förlust. Att det öfwan nämnde sämre och åtalade brånwinet blifwit till Maria lagerkällare afseendadt, war Directionen bekant; men att ett sådant funnits öfwen i Catharina samt Widdarhus och Wörslagerkällarne, derom hade hos Directionen ingen anmälan blifwit gjord. För öfrigt upplyser Directio-

nen, wid det annärkta underhaltiga gradtalet, af "brånwin förlorar något i styrka under längre liggetid." — Torfinrättningen å Ladugårdslandet har blifwit anlagd på rikens ständers tillsyrkan åren 1815 och 1818. Kostnaden deröfver, inberäknade inventarier och twenne södre Magazins-bottnar för 9 eller 10,000 tr torlad såd, uppgår till 6,897 R:dr 40 ff. 2 rst. B:co. Jurättningens gagnelighet anser Directionen bestyrkas deraf, att 38,149 tr 10 fyr spannmål härstädes blifwit torlad, hwarwid den egentliga torknings kostnaden stiger till 8,749 R:dr 17 ff. 10 rst. B:co, eller något öfwer 11 ff. tunnan. Directionen tillägger härwid, att öfwen "riad spannmål angripes af mask, då denna öhyra sig i magasin innästlar" (sid. 88). — Häremot upplyser syrelsen för Allm. Mag. Inrätt. Utredning, genom bilagdt öfwerlag från Boksluts-Contoret, att torknings-kostnaden för år 1823 "utgjordt 1 R:dr 25 ff. 2 rst. B:co per tia, eller 24 1-9:delars prCent (sid. 101). — Hvad angår den utaf Revisorerna annärkta beskaffenheten af såden uti Carlstads, Landskrona och Malmö magaziner, så hade Herr Revisorer, i fall de tagit kännedom af Directionens protocollet och handlingar, genom dem funnit ådagalagdt, att Directionen oafbrutet "meddelat de föreskrifter, som i afseende på lagrens wård warit af behöfwen påkallade, och möjligen kunnat i werket ställas." Sälunda skulle underordnade tjenstemåns felsteg, ej drabbat Directionen, "och hwar del för sig betraktad, hade utestängt en allmän tillämpning, hvars särande egenkap af något hwar lätteligen inses." Den år 1821 i Carlstads magasin bestutliga quantitet hafre, blef genom Landsöfvinge embetet anskaffad "till undsägning behof, som sedermera likwäl ej inträffade." — I af-

seende på export-företaget till Italien, Åberopar Directionen sina förut afseende och tryckta underd. utlåtanden, af den 3 Maj 1823 samt den 29 Mars 1824. Afståndet af ett eget ombud fann Directionen af nödvändigheten påfalladt, emedan det varit "obefänsamt och oförstigt, att handläst öfverlemnade försäljningen af 55,000 tnr spannmål åt utländska köpmän," utaf hvilka "tiden icke medgaf att äfva garantier för Verkets säkerhet." "De vilkor" dävarande Protocols Secretären Afslöf "wid utskrifvet af denne utomordentliga och magtpåliggande befattning betingade, ansåg Directionen icke öfverdrifna, och det så mycket heldre, som antalet af skutshästar icke öfversteget det, som enligt Rese-Reglementet honom efter innehafwande tjenstegrad inom riket bestods, samt ett wist dagtractamente för underhåll å utrikes orter, lika litet kunde af honom begäras, som af Directionen bestämmas."

Redaktion

Taukar, i anledning af det Fransyska lagförslaget, om Förstföddflorätten.

(Forts. fr. No 46).

Men när den folknummer, hvilken ej erfordras wid landbruket, genast blef så till sägande en öfverbefolkning, eller må vara en befolkning som kan försörja sig endast i andra näringar — den oundwilkliga följden af näringsfriheten, hvilken genom täflan näringsidkarna emellan skall nedfatta waruprisen till det högsta — hwarifrån då finna tillgångar för statsbehofwen, för den enskilde uppfostringswården, för konstens och wetenskapens befrämjande och flor, samt för alla anstalter och företag mer eller mindre synbart gagnande och oumbärliga till mensklighetens fortskridande förädling, hvilka företag hwarken kunna besörjas, lyckas eller widmagthållas utan stora omkostnader? Skall ej den allmänna torftigheten och omdögheten af förbättrade villkor, tillwägbringa liknisdhet derför? Försöken komma att afstanna? Chinesens swält-diet och slafsarne öfverslyttas till Europa, och Asiatens erwinnerligen enformiga bana skall blifwa den som alla folkslag, med befolkningens tillväxt, låra komma att beträda? Enligt den regeln att af intet blir intet öfverigt, synes oss att nu warande statsmän böra wara beränta på en fond, till förwärfwande af en national-förmyndighet. Må denna fond bestå i ett monopolium tilldeladt jord eller näringar. Detta är likgiltigt,

ty i båda fallen komma rika att finnas i landet; men utan ettdera upphöra de att finnas. *)

Föreställom oss deremot ett rike, hvars område till en stor, eller någon del består af son efter son, eller närmaste slägtunge tillfallna ärftliga, ifrån gäld befriade sibeicommissar. Skall ej då ett motsatt förhållande inträffa? Wore ej detta en förwärfningskälla, en punct att urgå ifrån för walmåga och fridandet af alla dess verkningar till hela nationen. Den wid jordbruket använda folkstocken blir ej derföre mindre, att jordägarena äro färre: ty ägarenas jord kräfwer i båda fallen ett lika antal arbetare. Will man antaga att små jordägare bättre skötas, följaktligen gifwa förre product och kunna framföra mer folk, så motwäges den förmånen, i fall den skulle beståa verkelig, fullkomligen af de förre egendoms innehafwarnes säkert lika ifriga sträff att draga all möjlig winst af sin jord som de mindre; men med tillräckligare tillgångar än de, för att kunna wäga och å den verkställa förbättringar. En emellan färre egendomsägare utskiftadt land lemnar af landbruket en behållen inkomst, hvilken ett i en wist hög grad, eller emellan oberäkneliga ägare öfverstyktadt land ej gifwer. I fall det skulle kunna wisas att den enas förmyndighet alltid mindrar den andras i lika förhållande, inkränker hans njutningar och gör hans tillstånd mindre lyckligt, så warer det långt ifrån oss att widare yrka denna sak, men wi kunna ej föreställa oss en sådan följd. En jordägare, som oaktadt de största ansträngningar och middor, winnet sitt knappaste lifs uppehälle af den torftwa, hvilken han ifrån början ofta icke rådt om och säkerligen snart icke mer skall besitta, har förefallit oss beklaganswärdare, än den fria arbetaren. Det möjliga med en något tillräckligare utkomst besittliga antal smärre jordägare, som kunde, må hända,

*) Näringsfriheten kan synas bära sig, till dess att wärdet af monopolerna hunnit fördrös. Ty i början blir denna frihet blott ett dolt fortfarande af dem, d. w. s. af den, som efter sin monopoliserande sak äger företaget till en rörelse, kan driwa den förmyndigare, än en meddelare, hvilken saknar det. Han är de facto nästan så som icke existerande, och blir först principmässigt förlorad när hans och andra fördröres misslyckade försök lyckas att ruinera andra. Man tyckes redan ana wärderna af näringsfriheten, och wissa kludera dem genom potenti rättigheter. Huru lyftlig man lär bli på uppståndet! Slutligen lär man för att det måtte löna sig att baka bröd, säga det rosebröd, och begära patent der. Å, så kosom man under monopolernas öfverwäld i wisa förre rebotar så de celadons och himmelsblå talgjus!

rättnas i landet och hvilka kanske komma att försvinna, skulle säkerligen godtgöras af det större antalet fria arbetare, med bättre utkomst, hvilka uppstodo i egenkap. af manufacturist, handlande och alla slags näringsidkare, derest man ej lagt hinder i vägen för deras förkofran. (Sicut e. a. g.)

(Inskand).

Recension.

Lärobock uti Räknekonsten, lämpad efter werelundervisnings-metoden, af C. D. Fineman. Första delen. Stockholm 1826, 234 sid. 8:o.

Arithmetiken, såsom den oundgängligaste af de matematiska vetenskaperna, är tillika den, som blifwit ofstast bearbetad. Utom Agner, Agrelius, Anderson och många äldre författare, hvem påminner sig icke med liflig aftning en Celsius och Palmquist, hvilka, i afseende på elementarbegreppens systematiska, utre ande förvärfvat sig största rätt till sina efterföljares tacksamhet. Och i våra dagar huru skulle man glömma den förtjensfulla Forsell, som, utan att esfergifwa Celsius i grundlighet, bevertråffar honom genom mängden af väl walda besöringsexempel. Emellertid har man allt hittills samlat en för werelundervisnings skolor tjeulig arithmetik. Någre försök hafwa väl för detta ändamål blifwit gjorde; men de innehålla endast strödda anvisningar, som mera ankynda än fylia behöfwet af systematiskt uppställning och praktisk utöfning.

Det war derför ett ganska nyttigt företag att söka afhandla arithmetiken i frågor och svar, den enda form, som i dylika ämnen är för werelundervisnings skolor användbar. Och med de svårigheter som serfklidit tillhöra denna form, borde det anses lyckligt, att försöket gjordes af en man, hvilken, self erfaren i werelundervisningen, haft tillfälle att praktiskt pröfwa sitt verk, före än det lades under allmänhetens ögon.

Det hela är, enligt förf:s plan, bestämndt att utgöra 10 curser, af hvilka 7 förekomma i förewarande band. Den första angår vetenskapens tecken och termer, förklarade genom talrika exempel och till yttermera tydlighet upplyste genom 2:ne tabeller, som förännliga räknekonstens elementar operationer. I den andra kursen framkallas reglorna och exemplen för addition och subtraction enkla tal. Den tredje wisar multiplication och divi-

tion. Den 4:de, såsom en praktisk förberedelse till läran om brunnna tal, handlar om storheter och deras mått. Efter att hafwa beskriwit Sveriges nu gällande längd-, areal- och rymd-mått, handlar förf. om wigt, penningar, stycketalräkning och tidsräkning med alla dertill hörande fördelningar, så widt de uti allmänna sammanlesnaden förekomma. Man inser lätteligen, huru förnämlig denna ordning är i jämförelse med den wanligen antagna, enligt hvilken ungdomen varit nödsakad att arbeta sig in i bråkräkningens regler och mekanism, före än den lärt sig inse nyttan af så mycket bråkande. Genom förf:s ordning ledes lärjungen sjelfmant till den önskan att kunna beräkna bråkquantiteterna, och steg för steg banas honom vägen dertill under hela denna curs, hvilken slutas med läran om storheters reduction. Femte och 6:te curserne, angående sorters beräkning, framställa tillika de händelser, som förekomma i enkel Regula de tri, hwarefter i 7:de kursen läran om bråk afhandlas. Denna sista curs utgör 1-4:del af boken samt omfattar jemwäl decimalbråk, hvilket i sin mån bör kunna bidraga till realiserande af hwad i långliga tider utgjort alla saktunniges önskan, att nemligen decimalräkningen, såsom den wigaste, måtte allmänneligen antagas.

Hec. kan wid detta tillfälle icke undertrycka en anmärkning, hvilken nu mera än fordom synes för tjena att behjertas, då fråga är om förändring af rikets mått, mål och wigt. Zu swårare man har att uttränga det gamla systemet, desto angelägnare wore det att göra winsten af det nya så stor och obefridlig som möjligt. Det kan wara godt, att vår gamla kanna t. ex. delas i 100 tumingar och att 10 kannor kallas en foting; men fördelen här af är obetydlig i jämförelse med den, som kunde winnas, om man i stället att söka förlika det gamla arbirära räkningesättet med ett likaså arbirärt nytt, rent af ogillade båda för att antaga ett naturligt och öfwer hela iordfletet bekant system. Att göra annorlunda är att göra den sednare willerwallan warre än den första.

Swart och ett arbirärt system, hvilket af någon wisarion antages, måste för alla de öfriga wara mer eller mindre obegripligt och i samma mån onyttigt. Det fordras ett eget studium att lära uti de utländska måtten, och detta studium är desto swårare, som man icke på något enda språk har någon fullständig samling af måtterna derför. Därför är ingenting wanligare än att, äfwen i vetenskapliga skrifter, träffa reductionsfel, hvilka häröra, icke af

misräkning, utan af origtiga begrepp om de utländska måttens förhållande sin emellan och till våra. Den som icke försökt det, kan omöjligen föreställa sig, huru svårt det ofta är att, i synnerhet hos Tyiska, Engelska och Italienska författare, förwisa sig om grunderna för deras beräkningsfätt; men en hvar begriper lätteligen, att man utan kannedom om dessa grunder blottställes för oupphörliga mistag, till bewis, att den enwighet, hwarmed hwarje liten eller stor stat åstas att hafwa ett eget räkningsfätt, straffar sig sjelf i samma mån som den, lik en annan förbistring, söndrar nationerna ifrån inbördes delagtighet i hwarandras rön och upptäckter.

När således fråga väckes om införandet af ett nytt mått- och wigt-system, tyckes det icke vara nog att blott med afseende på en yttre mekanisk föreställning decimal-systemet, utan man borde äfwen söka så widt möjligt är tillägna sig den wida större fördelen, att utan tidspillan och omwägar kunna förstå andra folkslag och blifwa af dem förstådd. I wetenskaper, konster och nåringar göras inga framsteg utan genom ömsesidigt meddelande, och hwarje utwäg att befördra upptäckternas snabba utwerling, är tillika en utwäg att befrämja odlingen och wälnågan. Det tyckes således vara tid, att äfwen Swenska författare, äminstone de hwilka skrifwa något mer än blotta tillfällighetspiccer, wille komma öfwerens om ett gemensamt mått, som likt en hufwudnyckel kunde öppna deras skrifter för den civiliserade werlden. Wetenskaperna tillhöra ju icke något ferskildt land eller folk allena, utan menskligheten samfällt.

I denna wäg hafwa Fransmännen uppfäst ett mönster, hwilket dageligen tillwinner sig allt större uppmärksamhet af fremmande nationers wetenskapsidkare och konstnärer. Att detta mönster är utländskt, kan wäl icke vara ett tillräckligt skäl till des ogillande i Sverige; ty det borde wi och förkasta de nu brukliga sifferorna, en Arabisk eller Indisk uppfinning, samt återtaga våra runor, om hwilkas patriotiska beskaffenhet intet twifwelsmål äger rum. Det nya Franska mått-systemet grundades icke på det gamla, utan på måttet af jordens omkrets, och jorden tillhör Swenskar lika wäl som Fransmän. En fjerdedel af denna omkrets (1:4:delens meridian) delades i 10 millioner delar, och en sådan del kallades meter. På denna fundamental-enhet grundades alla öfriga mått. Grunden är således icke något Fransoseri, utan wetenskaplig.

Länge hafwa wi hemtat moder och leksaker ifrån Paris, huru mycket de än kostat; måtte man en gång hemta derifrån något som är af redbar nytta och kostar intet! Assmat för det utländska bbr icke afsträcka oss, då våra, liksom hela Europas wetenskapsmän, redan länge hafwa begagnat den gamla Pariser foten, pied ce roi, wid alla jemnförelser. Desutom äro de Franska måttens namn tagna från det Grekiska och Romerska språket, hwarigenom de för Swenska bron låta mindre fremmande än Franska tungomålets nasal-ljud.

Ifrån denna digression återgå wi till förlämnat arbete. Planen derför har redan i förhet blifwit nämnd. Den skall sannolikt winna bifall af dem som hittills saknat nästan alla utwägar att bibringa fattiga barn kannedom af arithmetiken. I anseende till afhandlingens catechetiska form, war det omöjligt att arketatet skulle blifwa desto större, ju flera exempel förf. anförde. Men deremot har han på de flesta ställen följt den regeln, att göra både frågor och swar så korta som möjligt, hwilket utom fördelen af större redighet äfwen medför den af måttlig volum. Mycket rum har också wunnits derigenom att konstterminer och andra ofta förekommande och merändels blifwit abbrevierade, stundom uttryckte blotta initialbokstafwen.

En obehaglig brist widläder denna bok: det tryckfel. Äfwen några citations fel förekomma, samt i swaren på öfningsfrågorna, en och annan misräkning. Dock hafwa de flesta blifwit rättade med slutet, och på det sätt werelunderwisingen handhafwes, kunna de icke blifwa af menlig följd. De wanpryda emellertid det för öfrigt wackra arbetet.

Wälet af exempel är, öfwer hufwud taget, wäl betänkt. Ni gre hafwa, jemte sin egentliga bestämning, äfwen den att meddela lärjungens kunskap om något statistiskt factum. Mera sparsamma äro exemplen ur de fysiska wetenskaperna, och utur historien har rec. icke funnit något enda. De flesta höra, såsom billigt, till hwardagslifwet. Dock wisar förf. derjemte, att han förstod att med sitt hufwud ämne otwangt sammanbinda jemwäl sådana äfseer, som hänwisa de räknande till en högre ordning, än den som mätes af jordlifwets inskränkt förhållanden; och man måste gilla detta, så framt man icke wäl påstå, att hwarje sifferkarl fritt bbr få inbilla sig, att han kan tbma calculens djup och bygga sig ett Babels torn af sina grifflar.

Carlving

Stockholm,
Tryckt hos E. J. Wennström.

R o m e t e n.

N:o 51.

Dnsdagen den 28 Juni 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. Hans Kongl. Höghet Kronprinsen har i dessa dagar utflyttat till Bellevue.

Hennes Kongl. Höghet Prinsessan Sophia Albertina lärer i morgon afresa till Lullgarn, för att der tillbringa den återstående delen af sommaren.

Från Upsala omtalas, att en utaf de yngre Akademiska lärarena derstädes, är syfvelstätt med författandet af en roman i Walter Scotts manér. Amnet är naturligtvis waladt ur våra inhemska häfder. Författaren är ännu icke känd, ehuru af gifningen bestånd.

Brunnsdrickningen i Kungsträdgården.

Hängsuf du wandrar bland blekgula män,
Wägnade systrar och dammiga trån,
Morgon och afton än hit och än hån.

Stynda min sköna

Ut i det gröna,

Sommarn och blomstren, i ljuf sympathye,
Skola din fröjd och din läkedom bli.

Lusten är brunnen du dricke utur,
Strålkulan, solen, du nyttje till cur.

Gå ej och tråna

Här som en måna!

Kasta bort glaslet. Ge hin i det der,
Watten gör menniskan endast besvär.

Se uppå blomstret. De dricka wäl brunn;
Men blott en droppe på morgonens stund:

Litwäl så sköna

Ut i det gröna

Stå de med rosenläppar och kind.

Öhr såsom de och drick solsten och wind.

Stå emot wäggen ditt brunnsglas i tu!
Här är ett annat. Du ryser! — "Hn, hn,
Det är förbudet för sjuka!" — Hwad nu?

Stå ej och pusta,

Låt dig förlusta;

Korken ur flaskan och glaslet till mund,

Munnen till kysar och det hwar sekund!

Dgn

Ideer till en tjenligare method att beräkna
arfwoden, wid jordrefningar och å-
godelningar, m. m.

(Siständt.)

Ifall man will fränkänna sbljande uppsats all-
annan förtjensf, bör den åtminstone äga en nega-
tiv; den att wara kort. Wi förbigå derföre alla
tröttande förspråk, hwilande på allmänna grundsät-
ser, till känneedom om wårt förslags natur och til-
lämpning.

Beloppet af landtmäteriarfwoode bör, der möj-
ligheten medgifwer, bestämmas af det werkställda ar-
betets omfång, ej efter dertill använde dagars an-
tal. Detta måste gälla äfwen i afseende på rågåne-
gars mätning, rörläggning, ågors uträkning och del-
ning, hwartill wanligtvis mesia tiden ätgår.

Enligt vår åsigt böra således dagtractamenten beräknas endast wid resor, beredningar, ställtäggningar, tingsbiträden, syner och undersökningar, der ingen lämpligare bestämningsgrund kan gifvas; äfvensom under sammanträden med jordägare, hwarwid tidens längd beror, dels af deras mer eller mindre sänja och beslutsamhet, dels af uppkommande frågors natur.

Alla småaktiga och godtyckliga beräkningsfätt böra undvikas, arfwodet vara tillräckligt att i ett sammanträde ersätta arbete, kosthållning, husrum, ved och lius, samt kost under inträffande regnväders- och helgedagar.

Det nu sagda, asser att en landtmätares samskärighet bör blifwa honom, ej jordägaren mentlig.

Taxan bör vara specifik, att den kan tillämpas wid komplettering af andras ej slutade förrättningar; vara i alla delar väl afpassad, så att ej ett mindre arbete blir dyrare än ett större, o. s. w. — Det wore derföre påtagligen orätt om delningsarfwode beständes blott af tunnlandstalet, eller endast af delningsliniers myckenhet och längd; ty ingen landmätare kan dela en större bys ågor kanke i 100:de lotter, lika fort som i 2:ne, eller dela dem i 2:ne med 4000 fots linia under lika tid, som upptages att klyfwa 2:ne grannars, kanhända af 20 tunnland bestående, lika långa ågolott.

Efter denna korta inledning, wilja wi framställa förslaget's practiska sida.

Huru hög arfwodestaxan i allmänhet borde wara, ligger utom vår bordsinningsplan. Här lemnas blott ett ringa bidrag till en proportionslära för densamma.

Wi begagna myntsiffror för att, i följande förslagsräkning, lämpad till General Landtmätericonstors år 1810 utgifna formulär-karta, uppgifwa storhetsförhållandet emellan olika mindre delar af landtmätarnes wanliga gbromål. Om läsaren antager dem för Banco eller Riksgälds, är för vårt ändamål likgiltigt.

Arfwodes Räkning med Delägarne i Nybo by, N. N. Län, N. N. Fögderi och N. N. Socien, för af undertecknad Landmätare derstädes verkställd Enskiftsförrättning år 18 = =

1:o Arfwodet för ågoras Räkning, efter Concept-kartans upprättande.

Afinätt motstående widder:

Tunnl. d. Kap. d.

1:	6 $\frac{5}{8}$	Hustomter, tätt bebyggda, och af många skiljaktigheter: a 1 R:dr Tunnländet	1: 10;
1:	6 $\frac{5}{8}$	Hustomter, med färre skiljaktigheter: a 32 ff.	38; 8.
27:	23 $\frac{1}{10}$	Åker, dels uppfylld med stenröfen, dels bestående af smala och oordentliga tegar hwilka måst utmärkas, dels af smärre spridda stycken emellan berg och backar: a 24 ff. Tunnländet	13: 41; 3.
27:	23 $\frac{1}{10}$	Åker, af reelare beskaffenhet: 16 ff. L.	9: 11; 6.
30:	15 $\frac{3}{8}$	Ång och Hagar: dels Fogwurme, dels sådane att smala tegar, eller diken, eller genomlöpande backar måst afmätas: 12 ff. L.	7: 29; 9.
30:	15 $\frac{3}{8}$	Ång och hagar, slåta, eller mindre Foglupna: 8 ff. L:d	5: 3; 10.
44:	11 $\frac{3}{4}$	Stog och utmark uppfylld med berg, mossar, schar, wågar, m. m. samt bestående af bättre och säure mark, hwilket allt å kartan måst utmärkas: 6 ff. L:d	5: 26; 3.
44:	11 $\frac{3}{4}$	Utmark utan skiljaktigheter, dels afbrukad, dels Foglupen: 4 ff. L:d	3: 33; 6.
21:	20 $\frac{1}{4}$	Snågoras impedimenter, för hwilkas mätning inset arfwode påföres.	
229:	5 $\frac{1}{8}$	Ågofumma för ett mantal om 19 breland under fyra åboer.	

Transport 47: 2; 9.

Å Karta lagt motstående längder.

Svenska Fot.

18,030	Rågångar, mot angränsande byarne Tomta, Sidringe, Wingsta, Garbo och Leberg.
19,700	Gårdesgårdar, hwilka ej begränsa fremmande byar.

2,170 Sjösfränder fring lilla infödn
Wasphålan.

39,900 Sammanlagde längdemåtnin-
gar: *) a 2 fl. för hvarje
100:de fot 16: 30;

För refning af diken, bäckar
och åar, som ej utgdra bya-
skäl, är ingenting debiter-
radt.

Hela mättningsarfvodet till-
sammans utgdr 63: 32; 9.

Transport 63: 32; 9.

(Forts. e. a. 8.)

A k u s t i k.

Fragmenter af en Plåtsedelns Historia. (Inskedt).

Plåtsedeln sjunger jag, des lefnads slunder
Zfrån den första dag han lifwet skåda fick,
Tills han i tjenst hos selswa Waschan gick
Och blef till slut det åttonde af werldens under.
Du Pluto som med guld gdr skalbeådran qwick,
Ståm lyran an, om ej till högsta priset,
Ätminstone så hdgt, att skalden må
För denna plåt femhundra plåtar få,
Och således litet grand förtjena på det wiset.

Från Niksgäldens Contoir en morgon ilar
Wår sedel spitter ny från topp till tå,
I präglad uniform med nummer öfwerst på,
I hwhita strumpors pragt och swarta kilar,
Med hatt på hwilken man såg skrifwet stå,
Hinc robur et securitas med mera.

Han oppför Storkyrkbrinken hastar fram
Och ber i hörnet hos en frugtmadam
Han tar sitt säte, jemte andra flera.

Der låg han hela da'n och bara fika
Hur ståndigt folket uti brinken löpte om hwarann,
Hyrkustar, köpmån, trof, ett tuparöspann,
Johannas ena skänkmamsell Fredrika,
Stadswarder, sotare, en skråddarfru så grann,

*) Skålen till en serfslid debitering för dessa, och hwarst-
före denna debitering öfwen till en del ödr bekämma
Utråknings- och Partråknings-arfvodet, förbigås här, så-
som öfwerflödiga för sakkunnige, och swåriligen fattiga
för andra.

Ett bito slagsmåt mellan twenne drångar,
Uti kostan en tjock och wördig prest,
Som skulle opp till norr till midnan såsom gäst,
En flock med dalkartar, som kuro sångar.

Mot qwällen ståndet slogs igen, mada:nen
Plåtsedeln ned i fjortelsåcken slact,
Röt uti rånnsstenen på pojkar och på pæ
Och tog sin towa flaska uti famnen.
Till närmsta frog hon klef uppå sin slact,
Ödy sedeln opp, och neg för hela laget;
Men plåten plats uti en låda fick,
Der utaf andra plåtar strart hans blick
Blef mdtt som kommit dit i draget.

Här ödrja' snart en hwar af sedlarne förtälja
De bisra öden, dem han genomgått,
Till sidö, till lands, i koja och i stott,
Af dem som köpa och af dem som sälja.
En trasig tvåa öfwerfsmord med stott
Med tobaksolja, snus och blåck på sidan,
Med stynpad näsa och en harmyndt trut,
Bland de församlade till slut
Upphåide denna jemmerliga quidan.

"Bland alla mina wänner, lefwande och ödde,
Bland alla sedlar jag framför mig ser,
Ej någon finns, jag derpå tummen ger,
Som undergått som jag så bittert öde.
Tolf gångor re'n, nej hundrade jag ber,
På denna frog man har mig inqwarerat.
Hwar morgon ut till bagaren jag far,
Och hwarje qwäll till frogs jag åter drar
Med hans gesäll, som här sig herbergerat.

Ej någon ödmig ges om dagen, och om natten
Jag ofta stryk utaf gesällen får,
Han dundrar öfwer mig och swår wid hwart gutår.
Än göms jag i byrsåcken än i hatten,
Än mot en knut han rasande mig slår,
Och hotar mig och sig att dränka,
Än han så ömt mig kysser uppå mund,
Än ropar han, du är en hund
Som ej af brännewin mig nog kan skänka."

"Förlåt, en trea skrek, mitt öde och bewisar
Att ej på rosor fram man alltid går sin dag,
Att lifwet öger mera plåga än behag,
Att hinlen mera risar än han lisar.

På mig en slagtare gdr hvarie höst beslag,
Jag ned till Småland kuskar jemte flere andra,
Men hvarie vår, när göken gal i topp,
Jag med hans oxar kommer åter opp
Och flux till frogs jag måste åter wandra.

Än bredd jag ut på bord, än sönderriswes,
Än hop jag rullas som en liten lapp,
Än på en marknad rider jag i kapp,
Än man mig kliftrar, än uppå mig skrifwer,
Än uppå biribi jag undfar swära rapp.
Än träter man om mig, än ner mig skäller,
Än tjenar jag en tjuf och än en rik baron,
Än åker jag i wagn, än är jag Danwifshjon,
Än öfwer mig man öl och bränwin håller." —

"Om någon pröfwades af lyckans swära nycker,
En etta skrek, så räkna dertill mig.
Åh! lyckans brant det är en fastlig sig,
Hon än upphöjer och än nedertrycker,
Beständigt swelkfull och föränderlig.
Det i en kungs chatull jag mina första tider
Tillbragte under gyllne taf,
Der fick jag bo i grannaste gemak
Änn obekant med lifwets bittra strider.

Men åh, min fröjd war kort, uppå en resa
Jag kastad blef på wägen wid en grind,
En karing upptog mig, till hälften blind;
Hon satte mig framför sin sueda näsa,
Gaf till ett rop och skyndade geschwind
Till nästa stad med fyra halta gummor.
Till lotteriet burdus hon med mig gick,
Af collectören en lottsedel hon fick,
Den bar som jag precisi de samma numror.

Hon wann en tern, nu öfwerst rik hon sitter,
Får i kalesch till kyrkan och i hatt,
I papegoja hon förbytt sin gamla katt
Och uti guld sitt fordna silfwerglitter.
Till flockan ett souperar hon hwar natt.
Snart med en adelsman, så snabba ryktet hwissar,
Hon skall förinnan nyåret stå brud.
Ne'n trocklar hon uppå sin bröllopsfrud
Då adelsmannen hennes drängar pissar." —

"En wiss med guld en ann' med snille blänka;

Det sednare jemnt skaurat för min häg." —
Så skrek en tolfstilling, som nederst låg,
Och bbrjade sig fram ur högen jemfa.
"Se på min rygg — en hwar på ryggen såg —
En mängd af vers jag fring i landet förer,
En skolmagister diktat dem i går.
Hans fästind fyllde då jemt femti år, —
Just krögerstkan i farstun der midtsöwer.

På morgonstund helt nykter om kaluven
Wid lampans skimmer han dikterat dem,
Emellanåt han tog sig då och då en kläm
Att stärka Pegasus, som stod så matt och dufwen.
Jag tror han tog så der bortåt en fem.
Så sände han mig hit, jag reverencen gjorde;
Wår krögerstka blef alldeles förtjust,
Och se'n hon mot mig gjort en wänlig puss,
Hon tog så ungefär till ordet.

"Gå Stina opp till Herrn med denna saffransbulla,
Dito med denna stek och magliför,
Sill, ost och öl och detta färsta smör
Och hälfa nycket ifrån Kröger-Ulla.
Låt se ordentligen du allt till honom för,
Blöm ändtligt ej att tacka för uppmärksamheten." —
Hon gick och krögerstkan mig sammanvek,
Tog en pris sius, på swära tider skrek
Och slängde mig här in uti pulpeten."

(Forts. e. a. g.)

På sednare halfwa årgången af denna tidning
kan, i Herr Normans och Engströms bokhandel, præ-
numereras med 2 R:dr 24 sk. B:co. Utaf förra
halfåret finnas ännu några få fullständiga ex. att
tillgå. Prænumerations afgiften för hela årgången
är 5 R:dr B:co.

Rättelser: N:o 49 sid. 4. sp. 1 Rdr (1 några ex.) e. s.
nedstr. sommera; läs: som mera; — r. 2 beräna; i be-
rätna.

Stockholm,

Tryckt hos E. F. Wennerström.

R o m e t t e n .

N:o 52.

Lördagen den 1 Juli 1826.

Juristes Underrättelser.

Stockholm. Uti nådig Skrifvelse till Kongl. Commerce-Collegium af den 31 Maj har Kongl. Maj:t behågit i nåder förklara, att Kongl. Maj:ts försatta nådiga tillstånd för Kongl. Maj:ts N:riska undersåtare icke erfordras, för att i Sverige winna burskap till ibland af handel eller handtwerk, hwilket nådiga tillstånd utaf alla fremmande magters undersåter måste i underdånighet begäras och erhållas, såsom wilkor för burskap; och har Kongl. Commerce-Collegium, under den 20 sistl. Juni, derom utfärdat kungörelse.

Uder sednast slutade öfnings läger, hafwa försöl blifwit gjorda med en art knallpulver till känders afbrännande. Antändningen sker med ett slag af en jernhammare, och effecten följer ögonblickligt. Uppstämaren härtil är Ordonnancen hos S. K. S. Kronprinsen, Hr Åkerstein. Hvilka omständigheter begagnandet af nämnde antändningspulver möjligen kan hafwa, är oss obekant; fördelen synes påtaglig i den owillkorliga och snara werkan, såsom deri, att medlet icke kan hindras i sin effect af regn och wita.

Såsom redan genom andra tidningar blifwit bekantgjordt, har inkomsten af concerten till Greker-nas förmån, — hwilken uppgick till omkring 3,160 R:dr D:co — blifwit försänd till Swenska Legationen i Paris, för att tillställas Philhelleniska föreningen derstädes. Den i samma ändamål, som nämnde concert, föranstaltade exposition, skall öppnas inom nästkommande wcka.

Ånledning af Academiens för de fria Konsterna sednaste Exposition.

Det betydliga inflytande på allmänna bildningen, som ett mera utbreddt och förädladt konstsinne utdewar, samt det anseende bland andra folkslag, hwilket en nation förwärfwar genom framsteg i bildande konst, ger alltid den högsta wigt åt Kgl. Academiens expositioner. Därföre åligger det hwar och en, som bestämt sig att fästa publikens uppmärksamhet på angelägenheterna för dagen, att med ett fritt uttrände öfwer besamma tolka den allmänna tacksamheten för Academiens och de konstnärer, hwilka beredt de åskådande så många nyttlingsfulla stunder. Af detta skal har redact. af denna tidning ansett sig böra fästa uppmärksamheten wid detta ämne, ehuru utan att fördrän att gälla som konstännare; ty den inser mer än wäl, hwilka djupa och widsträckt studier erfordras, för att tillägga sig denna benämning. Det ytttrar endast sin individuella känsla, enligt den rätt, som konstnären, genom uppställandet af sina arbeten lemnat honom, samt den öfwerlygelse, att hwarie motiveradt omdbure skall alltid kunna wara af något gagn för den konstnär, hwilken älskar mer sin konst än sig sjelf. Lob und Tadel muss ja seyn för en hwar, som redligt föresatt sig att sträfwa till det stora, alldrig fullt upphylliga målet: artistiskt fulländning.

Om denna exposition och ej kan kallas den rikaste bland alla dem, med hwilka Kgl. Academiens fögnat allmänheten, förtienar den likwäl sitt rum bland de betydligare, då, utom åtföljiga i katalogen icke upprägnas konststycken, densamma innehåller